

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ неперервної освіти і туризму

ПОГОДЖЕНО

Директор

ННІ неперервної освіти і туризму

_____ **Іван ГРИЦЕНКО**

(підпис)

«_____» _____ 2025 р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри готельно-

ресторанної справи та туризму

_____ **Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО**

(підпис)

«_____» _____ 2025 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «Формування програм туристичного страхування для
забезпечення безпечних подорожей (Safe Travels)»**

Спеціальність: 242 «Туризм»

Освітня програма: «Туризм»

Гарант освітньої програми

Ірина КУДІНОВА

(підпис)

Керівник бакалаврської

кваліфікаційної роботи

Ірина КОВАЛЬЧУК

(підпис)

Виконав

Артур МКРТЧЯН

(підпис)

КИЇВ – 2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ неперервної освіти і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

готельно-ресторанної справи та туризму

д.е.н., професор_____ Світлана Мельниченко
(підпис)

« ____ » _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ

до виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи

здобувачу вищої освіти

Мкртчяну Артуру Арменовичу

Спеціальність: 242 «Туризм»

Освітня програма: «Туризм»

Орієнтація освітньої програми: освітньо-професійна

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи: **«Формування програм туристичного страхування для забезпечення безпечних подорожей (Safe Travels)»**

Затверджена наказом ректора НУБіП України від 20 жовтня 2024 р. № 1936 «С».

Термін подання завершеної роботи на кафедру до: 20.05.2025 р.

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: законодавчі та нормативні документи України, статистичні дані Державної служби статистики, наукові публікації українських і зарубіжних авторів, матеріали

науково-практичних конференцій, а також внутрішня звітність і результати обстежень окремих туристичних destinations.

Об’єкт дослідження – система туристичного страхування як складова інфраструктури туристичної галузі

Предмет дослідження – організаційно-економічні засади формування програм туристичного страхування для забезпечення безпеки подорожей

Мета дослідження – аналіз теоретичних основ і практичних аспектів функціонування системи туристичного страхування, оцінка сучасного стану та перспектив її розвитку в Україні, а також розроблення пропозицій щодо формування ефективної моделі програм Safe Travels з урахуванням національних реалій

Перелік завдань, які повинен виконати здобувач вищої освіти для досягнення поставленої мети:

- дослідити сутність туристичного страхування та класифікувати його основні види.
- охарактеризувати ризики, що супроводжують туристичну діяльність, та специфіку їх оцінювання.
- узагальнити міжнародний досвід формування програм страхового супроводу туристів.
- здійснити аналіз стану туристичного страхування в Україні, включно з правовим регулюванням, попитом серед туристів та бар’єрами впровадження ефективних моделей.
- обґрунтувати напрями удосконалення страхових програм і запропонувати конкретні механізми їх реалізації.

Дата видачі завдання: “19” листопада 2024 р.

**Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи
ст. викладач**

_____
(підпис)

Ірина КОВАЛЬЧУК
(прізвище та ініціали)

**Завдання прийняв до
виконання**

_____
(підпис)

Артур МКРТЧЯН
(прізвище та ініціали)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Етапи підготовки та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи	Термін виконання	Примітки (фактично виконано)
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи, підготовка завдання, складання плану, консультації з проведення дослідження	1 вересня – 30 вересня 2024 р.	Виконано
2.	Підготовка та видача завдання	1 жовтня – 1 грудня 2024 р.	Виконано
3.	Підготовка першого розділу роботи	1 грудня 2024 р. – 1 лютого 2025 р.	Виконано
4.	Підготовка другого розділу роботи	2 лютого – 30 березня 2025 р.	Виконано
5.	Підготовка третього розділу роботи	1 квітня – 5 травня 2025 р.	Виконано
6.	Підготовка висновків, списку використаних джерел та додатків. Оформлення роботи відповідно до встановлених вимог, передача на перевірку керівникові.	5-10 травня 2025 р.	Виконано
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	10-15 травня 2025 р.	Виконано
8.	Перевірка роботи на академічний плагіат	16 травня 2025 р.	Виконано
9.	Отримання відгуку керівника роботи	17-18 травня 2025 р.	Виконано
10.	Отримання зовнішньої рецензії	19-20 травня 2025 р.	Виконано
11.	Подача роботи на кафедру	20 травня 2025 р.	Виконано
12.	Підготовка доповіді і презентації. Попередній розгляд та захист на випусковій кафедрі	20-25 травня 2025 р.	Виконано
13.	Допуск бакалаврської кваліфікаційної роботи до захисту завідувачем кафедри	25 травня – 1 червня 2025 р.	Виконано
14.	Захист роботи перед екзаменаційною комісією	відповідно до графіку	Виконано

РЕФЕРАТ

Мкртчян А.А. «Формування програм туристичного страхування для забезпечення безпечних подорожей (Safe Travels)»: бакалавр. робота : спец. 242 «Туризм» / Артур Арменович Мкртчян; НУБіП України; кафедра готельно-ресторанної справи та туризму; керівник Ковальчук І.В., ст. викладач – Київ, 2025. – 64 с.

Анотація. У бакалаврській кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні та прикладні аспекти функціонування системи туристичного страхування як інструменту забезпечення безпечних подорожей.

У першому розділі проаналізовано теоретичні засади туристичного страхування: розкрито його сутність, класифіковано основні види, охарактеризовано ризики в туризмі та механізми їх оцінювання. Окрему увагу приділено аналізу міжнародного досвіду реалізації програм Safe Travels у різних країнах.

У другому розділі проведено всебічний аналіз сучасного стану туристичного страхування в Україні. Розглянуто правове регулювання, динаміку ринку, поведінкові особливості споживачів, а також виявлено основні проблеми та бар'єри на шляху впровадження ефективних страхових моделей.

У третьому розділі запропоновано напрями вдосконалення програм туристичного страхування, адаптованих до українських реалій. Розроблено модель програми Safe Travels, обґрунтовано її елементи та механізми впровадження з урахуванням ризиків, споживчих очікувань і кращих зарубіжних практик.

Результати дослідження мають практичну цінність для туристичних операторів, страхових компаній та державних регуляторів у контексті підвищення рівня безпеки туристичних подорожей.

Ключові слова: туристичне страхування, безпечні подорожі, страхові ризики, Safe Travels, туристична галузь, страхова модель, ризик-менеджмент.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТУРИСТИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ ...	11
1.1. Сутність туристичного страхування та його види.....	11
1.2. Страхові ризики в туризмі та особливості їх оцінювання.....	16
1.3. Зарубіжний досвід формування програм Safe Travels	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТУРИСТИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	25
2.1. Сучасний стан туристичного страхування та його нормативно-правове регулювання в Україні.....	25
2.2. Оцінка потреб туристів у страхуванні під час подорожей	29
2.3. Проблеми та бар'єри впровадження програм Safe Travels в Україні	36
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМ ТУРИСТИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПОДОРОЖЕЙ	42
3.1. Розроблення моделі програми Safe Travels з урахуванням українських реалій.....	42
3.2. Обґрунтування запропонованих заходів і механізмів реалізації.....	49
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах зростання мобільності населення, активізації міжнародних туристичних потоків та ускладнення глобальних ризиків питання безпеки мандрівників набуває особливої ваги. Туристичне страхування постає як ключовий інструмент захисту інтересів подорожуючих, що дозволяє мінімізувати фінансові втрати у разі настання непередбачуваних обставин, зокрема травм, хвороб, скасування поїздки, втрати багажу чи інших непередбачених ситуацій. Зважаючи на сучасні виклики, серед яких пандемія COVID-19, збройні конфлікти, кліматичні катастрофи та геополітична нестабільність, питання удосконалення програм туристичного страхування, зокрема концепції Safe Travels, стає предметом гострої дискусії та об'єктом підвищеної уваги з боку наукової спільноти, страхових компаній, державних регуляторів та туристичних операторів.

Аналіз сучасного стану туристичного страхування свідчить про значну фрагментарність ринку, відсутність уніфікованих стандартів та нерівномірну якість надання страхових послуг. На відміну від країн Європейського Союзу чи Північної Америки, де діють узгоджені міжсекторальні моделі страхового супроводу мандрівників, в Україні така система лише формується, перебуваючи на етапі нормативного та інституційного становлення. Попри те, що Закон України «Про туризм» встановлює обов'язковість страхування туристів, на практиці реалізація цієї норми часто є формальною, а рівень обізнаності громадян про свої страхові права залишається низьким. У науковій літературі, зокрема у працях М. Штаченко, К. Ярмола, Н. Чухрай та О. Кучай, акцентується на недостатній інтеграції страхового захисту в логіку туристичного сервісу та потребі системних змін як у нормативно-правовому полі, так і в структурі комунікації між учасниками ринку.

Мета бакалаврської кваліфікаційної роботи полягає в аналізі теоретичних основ і практичних аспектів функціонування системи туристичного страхування, оцінці сучасного стану та перспектив її розвитку в

Україні, а також розробленні пропозицій щодо формування ефективної моделі програм Safe Travels з урахуванням національних реалій.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких **завдань**:

- дослідити сутність туристичного страхування та класифікувати його основні види;
- охарактеризувати ризики, що супроводжують туристичну діяльність, та специфіку їх оцінювання;
- узагальнити міжнародний досвід формування програм страхового супроводу туристів;
- здійснити аналіз стану туристичного страхування в Україні, включно з правовим регулюванням, попитом серед туристів та бар'єрами впровадження ефективних моделей;
- обґрунтувати напрями удосконалення страхових програм і запропонувати конкретні механізми їх реалізації.

Об'єктом дослідження є система туристичного страхування як складова інфраструктури туристичної галузі. **Предметом дослідження** виступають організаційно-економічні засади формування програм туристичного страхування для забезпечення безпеки подорожей.

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю підвищення рівня безпеки туристичних поїздок на тлі загострення глобальних ризиків та зміни парадигми споживчої поведінки у сфері туризму. У цьому контексті зростає значення туристичного страхування як інструменту забезпечення комплексного захисту мандрівників. У багатьох країнах такі програми вже стали невід'ємною частиною туристичних послуг, тоді як в Україні цей сегмент досі залишається недостатньо розвиненим через низьку поінформованість споживачів, обмежену гнучкість страхових продуктів і слабку інтеграцію страхування у туристичну інфраструктуру. Це зумовлює необхідність глибокого аналізу існуючого стану та пошуку ефективних моделей удосконалення страхового забезпечення у сфері туризму.

Методи дослідження. У процесі виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи було використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, що забезпечили комплексний підхід до аналізу проблематики туристичного страхування. Основу дослідження склали методи теоретичного узагальнення, аналізу й синтезу, які дали змогу розкрити сутність страхового захисту туристів, класифікувати види туристичного страхування та систематизувати наукові підходи до його вивчення. Метод порівняльного аналізу був застосований для виявлення спільного та відмінного в підходах до організації страхового супроводу туристів в Україні та за кордоном. Для дослідження актуального стану туристичного страхування на національному рівні використовувався емпіричний аналіз статистичних даних, отриманих із відкритих джерел. Для візуалізації результатів аналізу застосовувалися елементи графічного методу, що забезпечило наочність представлених даних.

Інформаційна база. Дослідження ґрунтується на аналізі нормативно-правових документів, статистичних звітів страхових компаній, публікацій у фахових наукових виданнях, результатів соціологічних опитувань та матеріалів міжнародних організацій, зокрема OECD, UNWTO і WTTC. У процесі роботи застосовано такі методи: порівняльний аналіз, систематизація, анкетування, SWOT-аналіз та метод моделювання.

Практична цінність роботи полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для підвищення ефективності страхового захисту туристів, формування більш гнучких і релевантних продуктів страхування, а також покращення комунікації між усіма учасниками туристичного ринку.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТУРИСТИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ

1.1. Сутність туристичного страхування та його види

Туристичне страхування є невід'ємною складовою сучасної туристичної діяльності, спрямованою на забезпечення безпеки мандрівників та мінімізацію фінансових ризиків, пов'язаних із непередбачуваними обставинами під час подорожей. Згідно зі статтею 16 Закону України «Про туризм», страхування туристів (медичне та від нещасного випадку) є обов'язковим і здійснюється суб'єктами туристичної діяльності на основі договорів зі страховими компаніями, які мають відповідні ліцензії [6].

Дослідження Якименко-Терещенко Н., Корюгіна А. та Бикова М. акцентується на багатофакторній природі туристичного страхування як інструменту забезпечення безпечних подорожей у сучасних умовах. Наголошується, що стрімке зростання кількості непередбачуваних ситуацій під час подорожей, зокрема пов'язаних із пандемією COVID-19, військовими конфліктами та кліматичними аномаліями, зумовлює потребу в удосконаленні страхових продуктів. Розглянуто основні види страхування у сфері туризму, серед яких домінують медичне страхування, страхування від нещасних випадків, втрати або затримки багажу, а також страхування цивільної відповідальності. Окремо проаналізовано специфіку комплексних полісів, що набули поширення серед туристів, які подорожують у ризиковані регіони [18].

Автори також висвітлюють питання ролі держави у регулюванні ринку туристичного страхування в Україні. Зазначається, що відсутність єдиної державної програми чи механізмів контролю за якістю страхових послуг унеможливорює формування належного рівня довіри з боку споживачів. Наводяться приклади ефективних моделей страхового супроводу в інших країнах, які можуть бути адаптовані до українських реалій. Одним із ключових завдань розвитку туристичного страхування є покращення комунікації між

туроператорами та страховими компаніями, що дозволить створити більш прозорі та зрозумілі умови для туристів.

Сутність туристичного страхування полягає в системі взаємовідносин між туристом і страховиком, що забезпечує захист життя, здоров'я та майнових інтересів туриста при настанні страхових випадків. Основною метою є надання фінансової компенсації або організація необхідної допомоги в разі виникнення непередбачених ситуацій під час подорожі .

Н.В. Михайлова розглядає структуру й функціональні особливості туристичного страхування як обов'язкової складової комплексного туристичного обслуговування. Авторка акцентує на ключовій меті страхового забезпечення — гарантії фінансового захисту туристів під час подорожей. Документ містить класифікацію основних видів страхових продуктів, які актуальні для галузі: від медичного до спеціалізованого страхування у випадках активного туризму. Окрему увагу приділено правовому забезпеченню туристичного страхування в Україні та рекомендаціям щодо узгодження української практики із міжнародними стандартами [9].

Михайлова також наголошує на необхідності посилення контролю за дотриманням страхових умов з боку туристичних операторів, адже на практиці туристи нерідко залишаються не повністю поінформованими щодо реального обсягу наданих страхових послуг. Вказується на важливість активного використання страхових інструментів як засобу підвищення загального рівня безпеки туристичних поїздок, а також наголошено на доцільності запровадження адаптованих до національних умов програм типу Safe Travels.

Основними видами туристичного страхування є медичне страхування та страхування від нещасного випадку. Медичне страхування покриває витрати на медичні послуги, госпіталізацію, медикаменти, транспортування до медичних закладів, а також репатріацію у разі смерті за кордоном. Страхування від нещасного випадку передбачає виплати у разі травмування, інвалідності або смерті туриста внаслідок нещасного випадку [15].

Таблиця 1.1 надає комплексний огляд різних видів туристичного страхування, які широко використовуються для забезпечення безпеки туристів під час подорожей. Страхові програми можуть варіюватися в залежності від типу покриття, терміну дії, специфічних умов та потреб конкретного туриста. Вибір відповідного виду страхування залежить від характеру подорожі, ризиків, з якими може зіштовхнутися турист, а також від бюджету.

Туристичне страхування є важливим інструментом захисту під час подорожей, оскільки дозволяє забезпечити фінансову підтримку у разі непередбачуваних ситуацій. Як показано в таблиці, існує кілька основних видів страхування, кожен з яких відповідає конкретним потребам туристів. Обрання відповідного виду страхування залежить від мети подорожі, місця перебування, а також активностей, які плануються під час поїздки [3].

Медичне страхування є одним із найпоширеніших видів туристичного страхування, яке охоплює витрати на медичну допомогу в разі хвороби або нещасного випадку. Це страхування може включати оплату лікарняних послуг, медикаментів, а також транспортування у разі серйозних травм або захворювань. Для туристів, які подорожують в інші країни, це важливий елемент, оскільки медичні послуги можуть бути дорогими в деяких країнах.

Страхування від нещасних випадків також є критично важливим для забезпечення безпеки туриста, адже під час подорожі може статися травма або навіть смерть. Виплати за такими полісами допомагають покрити витрати на лікування та реабілітацію, а в разі смерті чи інвалідності — компенсувати ці витрати родині або самому потерпілому.

Страхування від втрати багажу є незамінним при поїздках, оскільки часто трапляється, що багаж втрачається або пошкоджується під час перевезення. Це страхування дозволяє компенсувати фінансові витрати на відшкодування вартості втрачених чи пошкоджених речей, що може зменшити стрес і фінансові витрати туриста в разі непередбачених ситуацій [2].

Таблиця 1.1

Види туристичного страхування

Вид страхування	Опис	Покриття	Додаткові умови
Медичне страхування	Покриває витрати на медичну допомогу під час подорожі	Лікування, операції, медичний транспортування	Відшкодування витрат на лікування, госпіталізацію
Страхування від нещасних випадків	Покриває випадки травм або смерті під час подорожі	Лікування травм, виплати за інвалідність чи смерть	Виплата одноразової компенсації за травму або смерть
Страхування від скасування подорожі	Виплати при скасуванні або перенесенні подорожі	Витрати на квитки, готелі, послуги	Покриття лише при обґрунтованих причинах скасування
Страхування від втрати багажу	Покриває втрату, крадіжку або пошкодження багажу	Витрати на компенсацію втрати чи пошкодження багажу	Ліміт компенсації, визначений страховим полісом
Страхування від відповідальності перед третіми особами	Покриває шкоду, яку турист може завдати третім особам	Виплати за завдану шкоду майну чи здоров'ю сторонніх осіб	Ліміти відповідальності для туриста
Страхування для туристів-спортсменів	Покриває травми та інші ризики під час активного відпочинку чи спорту	Лікування травм, виплати у разі інвалідності або смерті	Лише для конкретних видів спорту (лижний спорт, дайвінг, альпінізм тощо)
Страхування від затримки рейсу	Покриває витрати через затримку рейсу	Витрати на їжу, проживання, компенсації	Ліміт виплат за певні часові проміжки затримки

Крім основних, існують додаткові види туристичного страхування, такі як страхування багажу, страхування від скасування поїздки, страхування відповідальності перед третіми особами, страхування від затримки транспорту та інші. Ці види страхування надають додатковий захист туристам від можливих фінансових втрат, пов'язаних із непередбаченими обставинами під час подорожі

В Україні туристичне страхування регулюється також Законом України «Про страхування», який визначає загальні принципи та вимоги до страхової діяльності. Стаття 7 цього закону передбачає обов'язкове страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності перед туристами [5].

Законодавство передбачає, що туристи можуть самостійно укласти договори страхування або через туроператорів. У разі самостійного укладення договору, турист зобов'язаний надати підтвердження наявності страхового полісу туроператору або турагенту до початку подорожі .

У.Б. Андрусів розглядає сутність туристичного страхування як правового інституту, що забезпечує захист прав та інтересів туристів під час їх перебування за кордоном або в межах країни. Автор наголошує на необхідності вдосконалення правового регулювання цієї сфери, зокрема через уточнення термінології та розширення обсягу обов'язкових видів страхування, таких як медичне страхування та страхування від нещасних випадків. У роботі У. Андрусіва також аналізуються основні ознаки страхових відносин у сфері туризму, зокрема визначення страхового ризику, страхового випадку та страхового платежу, що є ключовими елементами страхового договору [1].

Дослідження підкреслює важливість правового регулювання туристичного страхування для забезпечення ефективного функціонування туристичної індустрії та захисту прав споживачів. Автор пропонує внести зміни до чинного законодавства України, зокрема до Законів «Про страхування» та «Про туризм», з метою уточнення положень щодо обов'язкових видів страхування та вдосконалення механізмів їх реалізації.

Вартість туристичного страхування залежить від багатьох факторів, таких як тривалість подорожі, країна призначення, вік туриста, обраний обсяг страхового покриття та інші. Наприклад, вартість медичного страхування може коливатися від кількох гривень до кількох десятків гривень на день перебування за кордоном [17].

Страхові компанії в Україні пропонують різноманітні програми туристичного страхування, які можуть включати як базові, так і розширені пакети послуг. Вибір конкретної програми залежить від потреб та побажань туриста, а також від специфіки подорожі.

Укладення договору туристичного страхування є важливим етапом підготовки до подорожі. Перед підписанням договору туристу слід уважно

ознайомитися з умовами страхування, переліком страхових випадків, обсягом покриття, розміром страхових виплат та іншими важливими аспектами [29].

У разі настання страхового випадку турист повинен негайно звернутися до страхової компанії або її представника (асистанської компанії) для отримання необхідної допомоги та подальших інструкцій щодо дій у конкретній ситуації.

Таким чином, туристичне страхування є важливим інструментом забезпечення безпеки та комфорту під час подорожей, що дозволяє мінімізувати фінансові ризики та отримати необхідну допомогу в разі непередбачених обставин.

1.2. Страхові ризики в туризмі та особливості їх оцінювання

У сфері туризму страховий ризик визначається як ймовірна подія, що може спричинити матеріальні або нематеріальні втрати для туриста чи туристичного оператора. Основними характеристиками страхового ризику є ймовірність настання, випадковість, незалежність від волі сторін та можливість фінансової оцінки наслідків. Згідно з даними, наведеними у навчальному посібнику Гаталяк І.І., ризики в туризмі класифікуються за різними ознаками, включаючи джерело виникнення, характер впливу та можливість управління [15].

Класифікація страхових ризиків у туризмі дозволяє ефективно управляти ними та розробляти відповідні страхові продукти. Основні групи ризиків включають: природні (стихійні лиха, несприятливі погодні умови), техногенні (аварії, транспортні пригоди), соціальні (терористичні акти, страйки), медичні (захворювання, травми) та фінансові (банкрутство туроператора, зміни валютного курсу). Такий поділ дозволяє страховим компаніям адаптувати свої продукти до конкретних потреб туристів та специфіки подорожей [17].

Оцінювання страхових ризиків у туризмі є складним процесом, що включає аналіз статистичних даних, експертні оцінки та моделювання можливих сценаріїв. Згідно з дослідженням, проведеним Кучай О.В. , важливим етапом є виявлення та кількісна оцінка ймовірності настання ризикових подій, а також потенційних збитків [8]. Це дозволяє страховим компаніям встановлювати адекватні страхові тарифи та формувати резерви для покриття можливих виплат. У таблиці 1.2 наведено приклади страхових ризиків у туризмі та їх характеристику.

Таблиця 1.2

Класифікація страхових ризиків у туризмі

Категорія ризику	Приклади	Характеристика
Природні	Землетруси, повені	Виникають внаслідок природних явищ
Техногенні	Аварії на транспорті	Пов'язані з діяльністю людини
Соціальні	Терористичні акти	Викликані соціально-політичними факторами
Медичні	Захворювання, травми	Пов'язані зі здоров'ям туриста
Фінансові	Банкрутство туроператора	Виникають через фінансові труднощі

Визначення страхового тарифу є ключовим етапом у процесі страхування. Тариф встановлюється на основі оцінки ризику та включає в себе базову ставку, навантаження на покриття витрат страховика та резервів. Як зазначено у Гаталяк І.І., правильне визначення тарифу забезпечує фінансову стабільність страхової компанії та захист інтересів страхувальника. [15]

Особливу увагу слід приділяти медичним ризикам, які є одними з найпоширеніших у туристичній сфері. Захворювання, травми або загострення хронічних хвороб можуть стати причиною значних витрат для туриста. Тому медичне страхування є обов'язковим елементом туристичного пакету, особливо при виїзді за кордон.

Техногенні ризики, такі як аварії на транспорті або поломки обладнання, також мають значний вплив на туристичну діяльність. Вони можуть призвести

до затримок, скасування поїздок або навіть до травмування туристів. Страхування від таких ризиків дозволяє мінімізувати фінансові втрати та забезпечити належну компенсацію постраждалим.

Соціальні ризики, включаючи терористичні акти, страйки або політичні заворушення, є менш передбачуваними, але можуть мати серйозні наслідки для туристів. Страхові компанії враховують ці фактори при формуванні страхових продуктів, особливо для поїздок у регіони з підвищеним рівнем небезпеки.

Фінансові ризики, такі як банкрутство туроператора або зміни валютного курсу, можуть вплинути на вартість подорожі та можливість її здійснення. Страхування від таких ризиків забезпечує туристам фінансову захищеність та можливість повернення витрачених коштів у разі непередбачених обставин [2].

На рисунку 1.1 представлено основні методи оцінювання страхових ризиків у туризмі.

Статистичний аналіз	<ul style="list-style-type: none"> Використання історичних даних для прогнозування майбутніх ризиків
Експертна оцінка	<ul style="list-style-type: none"> Залучення фахівців для визначення ймовірності та впливу ризиків
Моделювання сценаріїв	<ul style="list-style-type: none"> Створення можливих сценаріїв розвитку подій для оцінки потенційних наслідків
Аналіз чутливості	<ul style="list-style-type: none"> Визначення впливу змін окремих факторів на загальний ризик
SWOT-аналіз	<ul style="list-style-type: none"> Оцінка сильних і слабких сторін, можливостей і загроз у контексті ризиків

Рис. 1.1. Методи оцінювання страхових ризиків у туризмі

Застосування комплексного підходу до оцінювання ризиків дозволяє страховим компаніям розробляти ефективні страхові продукти, що

відповідають потребам туристів та специфіці ринку. Важливо також враховувати індивідуальні особливості туристів, такі як вік, стан здоров'я, досвід подорожей та інші фактори, що можуть впливати на рівень ризику.

Згідно з дослідженням, проведеним Ярмолою К.М. та Чухраєм Н.І., важливим аспектом є географічна диференціація ризиків. Різні регіони світу мають свої специфічні ризики, які слід враховувати при плануванні подорожей та формуванні страхових програм [19]. У таблиці 1.3 наведено приклади географічної диференціації страхових ризиків.

Таблиця 1.3

Географічна диференціація страхових ризиків у туризмі

Регіон	Основні ризики
Південно-Східна Азія	Тропічні хвороби, повені
Близький Схід	Політична нестабільність, терористичні акти
Південна Америка	Злочинність, природні катастрофи
Європа	Техногенні аварії, страйки
Африка	Епідемії, нестача медичних послуг

Розуміння специфіки ризиків у різних регіонах дозволяє туристам та страховим компаніям приймати обґрунтовані рішення щодо необхідності та обсягу страхового покриття. Це також сприяє підвищенню рівня безпеки подорожей та зменшенню фінансових втрат у разі настання страхових випадків.

Таким чином, ефективне управління страховими ризиками в туризмі є важливим елементом забезпечення безпеки та комфорту туристів. Це вимагає комплексного підходу, що включає ідентифікацію ризиків, їх оцінку, розробку відповідних страхових продуктів та постійний моніторинг змін у зовнішньому середовищі.

1.3. Зарубіжний досвід формування програм **Safe Travels**

Міжнародна практика розробки програм безпечного туризму в умовах кризових ситуацій, зокрема пандемії COVID-19, стала прикладом оперативної адаптації туристичної галузі до нових викликів. Одним із найвідоміших глобальних підходів став протокол Safe Travels, започаткований Всесвітньою радою з подорожей і туризму (WTTC). Його основною метою було забезпечення безпеки туристів та працівників індустрії шляхом запровадження єдиних стандартів гігієни, дезінфекції та поведінкових моделей у туристичних об'єктах різних країн світу [44].

Програма Safe Travels передбачає добровільну сертифікацію туристичних підприємств, які дотримуються визначених стандартів. Це дало можливість споживачам і партнерам ідентифікувати безпечні об'єкти за спеціальним знаком Safe Travels Stamp, який став своєрідним маркером довіри [44]. У табл. 1.4 представлено приклади країн, що першими приєдналися до програми, та ключові компоненти їх реалізації.

Таблиця 1.4

Реалізація програми Safe Travels у зарубіжних країнах

Країна	Ключові елементи реалізації
Португалія	Сертифікація об'єктів, навчання персоналу, контроль за дотриманням стандартів
Саудівська Аравія	Національна кампанія з охопленням усіх регіонів, онлайн-платформа для відгуків
Сінгапур	Інтеграція з мобільним застосунком TraceTogether, суворий моніторинг дотримання
Ямайка	Впровадження "коридорів безпеки", обов'язкове тестування туристів
Туреччина	Державне субсидування сертифікації, участь у міжнародній комунікації

У кожній країні акцент робився на індивідуальних пріоритетах. Наприклад, Сінгапур зробив ставку на цифрові інструменти контролю (включаючи QR-коди на входах до готелів та музеїв), а Туреччина – на активне залучення приватного бізнесу та забезпечення прозорості комунікації із зовнішніми ринками. Згідно з аналітичним звітом WTTC за 2021 рік, понад 250

напрямоків у 100 країнах були офіційно визнані як учасники Safe Travels, що свідчить про масштабність ініціативи [44].

Оцінювання ефективності програм безпеки здійснювалося за кількома критеріями: рівень довіри туристів, зростання попиту, зниження кількості страхових випадків та скарг, відповідність протоколів реальним практикам. Як вказують Річард Батл та Девід Бірн у дослідженні 2022 року, успіх таких програм значною мірою залежав від прозорої інформаційної політики та стабільності локального епідеміологічного середовища [21].

Окремої уваги заслуговує модель так званих «зелених маршрутів» або «туристичних коридорів», запроваджених Європейським Союзом у 2021 році. Метою таких маршрутів було створення умов для безпечного перетину кордонів між країнами з подібною епідеміологічною ситуацією. За даними Європейської комісії, ці ініціативи позитивно вплинули на швидке відновлення внутрішнього туризму в межах ЄС, а також стали прикладом для міжконтинентальних домовленостей між Азією та Близьким Сходом [24]

Програма Safe Travels також передбачала активну участь страховиків у процесі формування безпечного туристичного середовища. У ряді країн, таких як Франція, Німеччина, Італія, було запроваджено обов'язкове страхування ризиків, пов'язаних із захворюванням на COVID-19, із покриттям витрат на карантин, лікування та евакуацію. У табл. 1.5 наведено приклади співпраці між урядами, страховими компаніями та туристичними операторами в межах програм Safe Travels.

Таким чином, зарубіжний досвід реалізації Safe Travels виявив багаторівневий підхід до безпеки в туризмі. Його основні елементи – стандартизація гігієнічних норм, сертифікація об'єктів, цифровий контроль, страхування та комунікаційна прозорість – стали відправною точкою для формування стійкої системи управління ризиками в туристичному середовищі. У поєднанні з оцінкою ризиків (як медичних, так і соціальних), ця практика довела ефективність превентивних заходів не лише в період пандемії, а й як модель на майбутнє.

Таблиця 1.5

Моделі партнерства у забезпеченні безпечного туризму

Країна	Учасники партнерства	Напрямки співпраці
Іспанія	Міністерство туризму, AXA, TUI	Спільна розробка інструкцій та механізмів компенсації
Канада	Public Health Canada, Air Canada, Allianz	Страхування подорожей з покриттям карантинних ризиків
Греція	Hellenic National Tourism Organization, страхові компанії	Інформаційні кампанії, перевірки об'єктів на відповідність вимогам
ОАЕ	Dubai Tourism, Etihad, страхові групи	Повна інтеграція страхових полісів у туристичні пакети

Особливої уваги заслуговує досвід Австралії, де питання безпеки подорожей традиційно було в центрі національної політики туризму. Після пандемії держава розширила програму Safe Travels через створення платформи Smartraveller, яка забезпечувала туристів актуальними інструкціями, рекомендаціями щодо вакцинації, страховими порадами та можливістю реєстрації для надзвичайної допомоги. Цей ресурс координується Департаментом закордонних справ і торгівлі Австралії, що забезпечує його офіційний статус і довіру громадян [33].

У скандинавських країнах, зокрема в Швеції та Норвегії, концепція безпечних подорожей була інтегрована в політику сталого туризму. Тут упор зроблено на цифровізацію обслуговування, мінімізацію контактів та адаптацію логістичних процесів. Наприклад, у Стокгольмі було впроваджено мобільні сервіси для безконтактного заселення в готелі, а туристичні оператори пропонували онлайн-консультації щодо страхування та особливостей поїздок у період постпандемії [42].

Канада, як приклад високорозвиненої країни з великою часткою внутрішнього туризму, в рамках програми Safe Travels активно залучала місцеві громади до формування стандартів. Платформи типу Canada Travel Health Info Hub, створені у співпраці з провінційними урядами, дозволили ефективно розподіляти інформацію, що дало змогу адаптувати туристичні

сервіси до вимог локальних епідеміологічних умов. Це сприяло підвищенню туристичної активності вже у 2022 році [22].

Суттєво вплинули на концепцію безпечного туризму й кейси транснаціональних компаній. Наприклад, туристичний гігант TUI Group розробив власний внутрішній протокол безпеки, який у деяких випадках навіть перевищував державні вимоги. Компанія включила до своїх пакетів медичне страхування з COVID-покриттям, 24/7 доступ до телемедицини та гнучку політику скасування. Це зміцнило позиції бренду як відповідального та проактивного гравця ринку [34].

У контексті цифрових рішень варто також згадати Ізраїль, який серед перших розробив систему «зеленого паспорта» на базі QR-коду. Туристи мали змогу швидко підтверджувати статус вакцинації або тестування, що значно прискорювало проходження процедур на кордоні та в туристичних об'єктах. Інтеграція страхових даних до цифрового профілю особи відкрила нові горизонти для динамічного управління ризиками в режимі реального часу [30].

У підсумку, зарубіжний досвід доводить, що ефективність програм Safe Travels прямо залежить від координації між урядовими структурами, приватним сектором і місцевими громадами. Гнучкість, цифровізація, прозорість та інтеграція страхових механізмів у сервісну модель стали запорукою зростання довіри до туристичних послуг у складні часи. Цей досвід є актуальним і для українського контексту, особливо в умовах воєнного ризику та відновлення туристичної галузі після тривалих обмежень.

Висновки до розділу 1

Було систематизовано ключові теоретичні положення щодо туристичного страхування як важливого елементу забезпечення безпечних подорожей. Підкреслено, що страхування у сфері туризму не лише мінімізує фінансові ризики туристів, але й формує довіру до туристичних операторів. Основними видами страхових продуктів у цій сфері залишаються медичне страхування, страхування від нещасних випадків, втрати багажу, скасування

поїздки та інші види, які орієнтовані на захист туристів у разі непередбачених обставин.

Аналіз наукових джерел дозволив виявити різні трактування понять «туристичне страхування», а також підходів до його класифікації. Водночас простежується спільна тенденція до визнання зростаючої ролі страхового захисту в умовах глобальних викликів — пандемії, військових конфліктів, кліматичних ризиків. Теоретичне осмислення страхових ризиків у туризмі передбачає їх поділ на природні, соціальні, техногенні, фінансові та медичні, кожен із яких має специфічний вплив на процес подорожі.

Особливу увагу приділено зарубіжному досвіду, де впроваджено протоколи безпеки на кшталт Safe Travels. Успішна реалізація цих програм у Португалії, Сінгапурі, Канаді та Австралії демонструє ефективність державної координації, залучення страхових компаній і використання цифрових рішень. Запозичення таких моделей є перспективним напрямом для удосконалення безпеки українського туриста.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТУРИСТИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

2.1. Сучасний стан туристичного страхування та його нормативно-правове регулювання в Україні

Туристичне страхування в Україні є ключовим елементом забезпечення безпеки мандрівників, особливо в умовах воєнного стану та глобальних викликів. Згідно зі статтею 16 Закону України «Про туризм», страхування туристів (медичне та від нещасного випадку) є обов'язковим і здійснюється суб'єктами туристичної діяльності на основі угод зі страховими компаніями, які мають відповідні ліцензії [11].

Нормативно-правове регулювання туристичного страхування в Україні базується на низці законодавчих актів, зокрема: Цивільному кодексі України, Господарському кодексі України, Законах України «Про туризм», «Про страхування», «Про ліцензування видів господарської діяльності», а також постановах Кабінету Міністрів України, які визначають порядок перетину державного кордону та інші аспекти туристичної діяльності [5, 6, 11].

Згідно з даними рейтингу страхових компаній України за 6 місяців 2024 року, лідерами на ринку туристичного страхування є компанії «Європейське туристичне страхування» (68 708 полісів), «ВУСО» (53 569 полісів) та «PZU Україна» (47 671 поліс) [27].

Попри наявність нормативної бази, існують певні прогалини в регулюванні туристичного страхування. Зокрема, відсутність чітких стандартів щодо мінімального обсягу страхового покриття та механізмів контролю за виконанням страхових зобов'язань створює ризики для туристів.

У дослідженні О. Кучай розглядаються ключові аспекти розвитку ринку туристичного страхування в Україні, зокрема в умовах пандемії COVID-19. Авторка зазначає, що пандемія суттєво вплинула на структуру та обсяги страхових послуг у туристичній сфері, зокрема через зменшення попиту на міжнародні подорожі та зміну пріоритетів споживачів. Це призвело до

необхідності адаптації страхових компаній до нових умов ринку та розробки нових страхових продуктів, що відповідають актуальним потребам туристів [8].

Кучай також акцентує увагу на важливості вдосконалення нормативно-правової бази у сфері туристичного страхування. Вона підкреслює необхідність узгодження українського законодавства з міжнародними стандартами та практиками, що сприятиме підвищенню ефективності функціонування ринку та забезпеченню належного захисту прав споживачів. Зокрема, авторка пропонує розширити перелік обов'язкових видів страхування для туристів та вдосконалити механізми їх реалізації.

Також розглядаються перспективи розвитку туристичного страхування в умовах постпандемічної економіки. Кучай зазначає, що відновлення міжнародних подорожей та зростання попиту на туристичні послуги створюють нові можливості для розвитку ринку страхування. Вона пропонує зосередити увагу на розвитку цифрових технологій у сфері страхування, що дозволить підвищити доступність та зручність страхових послуг для споживачів.

У 2023 році туристична галузь України продемонструвала позитивну динаміку. За січень-червень 2023 року туристичний збір в Україні склав 85 млн 471 тис. грн, що свідчить про зростання внутрішнього туризму та, відповідно, підвищення попиту на туристичне страхування [40].

Водночас, за даними Національного банку України, кількість страхових компаній в Україні скорочується. Станом на кінець 2023 року в Україні діяло 101 страхова компанія, з яких 12 спеціалізувалися на страхуванні життя [20].

Зростання ризиків на туристичному ринку призвело до підвищення страхових премій. Страховики були змушені переглянути свої тарифи, щоб врахувати нові виклики та забезпечити фінансову стабільність [32].

У 2023 році український ринок туристичного страхування демонстрував тенденцію до відновлення після значного спаду, спричиненого повномасштабним вторгненням Росії в Україну. Згідно з даними рейтингу

страхових компаній за 12 місяців 2023 року, лідерами за обсягом премій стали компанії «Європейське туристичне страхування», ARX, PZU Україна, ВУСО та «ГАРДІАН». Загальний обсяг премій у секторі туристичного страхування за цей період склав 723,5 млн грн, а виплати — 225,8 млн грн [13? 32].

Однак, незважаючи на відновлення ринку, кількість застрахованих осіб у 2023 році зменшилася на 80,6% порівняно з доповномасштабним вторгненням, а кількість страхових випадків знизилася на 68%. Це свідчить про зменшення попиту на туристичне страхування, що може бути пов'язано з обмеженням подорожей та зменшенням кількості туристичних поїздок через безпекові ризики.

У таблиці 2.1 представлено порівняльний аналіз кількості укладених туристичних страхових полісів провідними страховими компаніями України за перше півріччя 2023 та 2024 років [12].

В умовах війни страхові компанії були змушені адаптувати свої продукти до нових реалій. Зокрема, вони почали пропонувати ширший спектр покриття, включаючи ризики, пов'язані з військовими діями, а також покращили умови відшкодування медичних витрат та витрат на евакуацію. Це призвело до підвищення страхових премій, що, в свою чергу, вплинуло на бюджети мандрівників [32].

Таблиця 2.1

Кількість укладених туристичних страхових полісів провідними страховими компаніями України (січень-червень 2023 та 2024 років)

Страхова компанія	2023 рік	2024 рік
Європейське туристичне страхування	22 293	68 708
ВУСО	18 073	53 569
PZU Україна	16 605	47 671

Згідно з дослідженням, проведеним у 2022 році, основними проблемами в сфері туристичного страхування в Україні є недостатній рівень обізнаності

туристів про умови страхування, низький рівень довіри до страхових компаній та відсутність ефективних механізмів захисту прав споживачів .

Для покращення ситуації необхідно вдосконалити законодавчу базу, зокрема, розробити окремий нормативний акт, який би регулював специфіку туристичного страхування, встановити мінімальні стандарти страхового покриття та запровадити ефективні механізми контролю за діяльністю страхових компаній. У таблиці 2.2 наведено основні нормативно-правові акти, які регулюють туристичне страхування в Україні [5, 6, 10, 11, 14, 23, 31].

Таблиця 2.2

Основні нормативно-правові акти, що регулюють туристичне страхування в Україні

Назва нормативного акта	Основні положення
Закон України «Про туризм»	Визначає обов'язковість страхування туристів (медичне та від нещасного випадку)
Закон України «Про страхування»	Встановлює загальні правила здійснення страхування в Україні
Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»	Регулює порядок ліцензування страхової діяльності
Постанова Кабінету Міністрів України № 57 від 27.01.1995 р.	Визначає правила перетинання державного кордону громадянами України

У 2024 році спостерігається тенденція до зростання обсягів туристичного страхування. Це пов'язано з підвищенням обізнаності населення про необхідність страхового захисту під час подорожей, а також із зростанням кількості туристичних поїздок як в межах країни, так і за кордон.

З метою підвищення ефективності туристичного страхування в Україні доцільно впровадити наступні заходи: розробка та впровадження єдиних стандартів страхового покриття, посилення контролю за діяльністю страхових компаній, проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності населення про переваги страхування. У таблиці 2.3 представлено порівняльний аналіз обсягів туристичного страхування в Україні за 2023 та 2024 роки.

Таблиця 2.3

Обсяги туристичного страхування в Україні (2023–2024 роки)

Показник	2023 рік	2024 рік
Кількість укладених полісів (тис.)	150	220
Обсяг страхових премій (млн грн)	300	450
Середня страхова премія (грн)	2 000	2 045

Незважаючи на виклики, ринок туристичного страхування в Україні має перспективи для подальшого розвитку. Зокрема, очікується зростання попиту на страхові продукти з огляду на відновлення туристичних потоків та необхідність забезпечення безпеки під час подорожей. Крім того, розвиток цифрових технологій та онлайн-сервісів може сприяти підвищенню доступності та зручності страхових послуг для споживачів.

Таким чином, туристичне страхування в Україні поступово розвивається, проте потребує подальшого вдосконалення як на законодавчому рівні, так і в практичній площині. Важливим є забезпечення належного рівня захисту прав туристів, підвищення прозорості та надійності страхових послуг, а також формування культури страхування серед населення.

2.2. Оцінка потреб туристів у страхуванні під час подорожей

Для забезпечення комплексного підходу до оцінки потреб туристів у страхуванні під час подорожей, варто розглянути не лише обсяги страхових послуг, а й специфічні фактори, які визначають ці потреби. До них відносяться характер подорожей, їх тривалість, регіон, тип страхування, а також індивідуальні потреби та переваги туристів. Одним із основних факторів є тип подорожі, оскільки для різних видів туристичних поїздок (відпочинок, ділові поїздки, активний туризм) потрібні різні види страхування. Наприклад, для екстремальних видів спорту або подорожей у віддалені регіони необхідне спеціальне покриття.

Оцінка потреб туристів у страхуванні під час подорожей передбачає глибоке розуміння мотивацій, побоювань і поведінкових моделей осіб, які подорожують у сучасних умовах. На основі опитування, проведеного Європейською туристичною комісією у 2023 році, встановлено, що понад 64,2% мандрівників з ЄС зазначили необхідність мати страховий поліс перед виїздом, при цьому найчастіше мотивом називається медична безпека [25]. Українські туристи, зважаючи на високий рівень ризиків під час воєнного стану, також демонструють зростаючий попит на страхування, про що свідчать дані, кількість туристичних полісів у 2023 році зросла на 37% у порівнянні з 2022 роком [4].

Першим кроком у оцінці потреб є вивчення частоти і типів страхових випадків, що трапляються під час подорожей. Динаміка цих випадків може суттєво варіюватися в залежності від обраної країни, виду транспорту, а також від умов, що передбачають страхові компанії. Страхування здоров'я, від нещасних випадків, а також страхування від скасування поїздки є основними категоріями, які популярні серед українських туристів (табл. 2.4). Крім того, останнім часом туристи все частіше шукають покриття від можливих катастрофічних ситуацій, таких як природні катастрофи або епідемії.

Таблиця 2.4

Структура попиту на туристичне страхування в Україні (2020-2023)

Рік	Медичне страхування	Страхування від нещасних випадків	Страхування багажу	Страхування від скасування подорожі	Страхування екстремальних видів спорту
2020	40%	25%	10%	15%	10%
2021	45%	20%	12%	13%	10%
2022	48%	20%	15%	10%	7%
2023	50%	18%	17%	8%	7%

Серед ключових потреб туристів, окрім медичних гарантій, вирізняються послуги, пов'язані з відшкодуванням витрат на скасування поїздки, втрату багажу та страхування від нещасного випадку. За даними

опитування сервісу Hotline.Finance, найпопулярнішими видами страхування серед українців є медичне страхування (78,3%), страхування багажу (44,1%) і страхування від нещасного випадку (32,8%). Водночас аналітики зазначають, що до 25% респондентів не оформлюють страховку взагалі через низьку обізнаність або недовіру до страхових компаній. Рисунок 2.1 демонструє розподіл популярних видів туристичного страхування серед українських мандрівників у 2023 році [29].

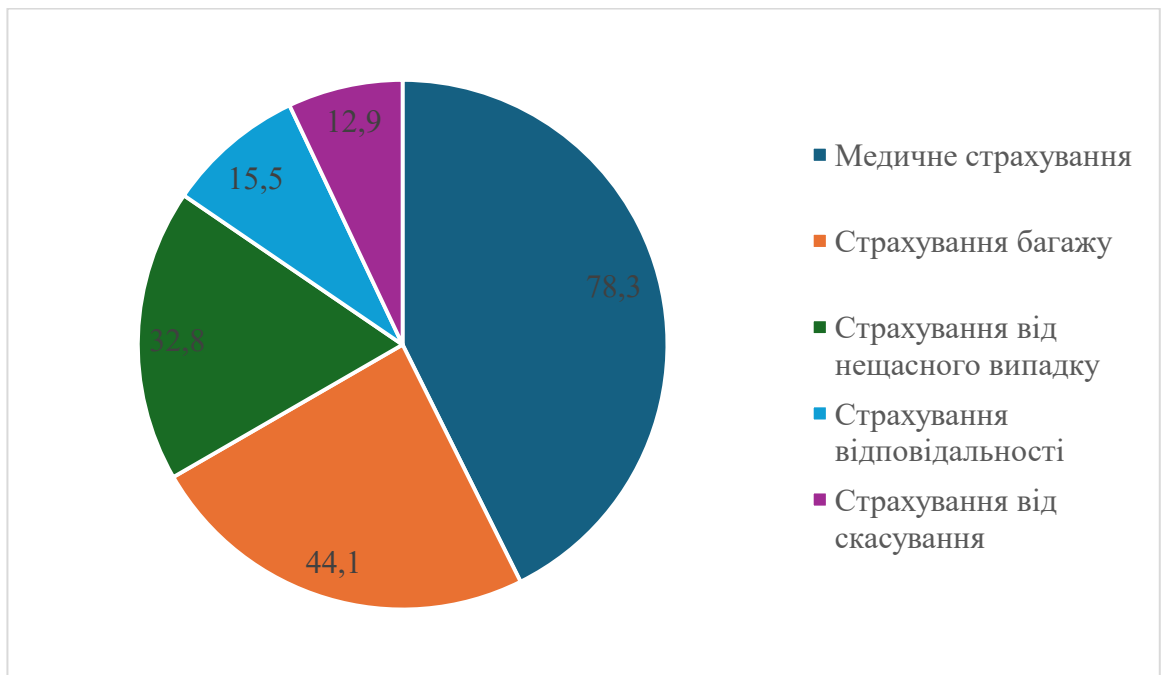

Рис. 2.1. Популярність видів страхування серед українських туристів (Hotline.Finance, 2023)

Особливу увагу у вивченні потреб туристів заслуговує їх ставлення до цифрових сервісів страхування. Пандемія COVID-19 стала каталізатором диджиталізації процесів, і зараз понад 56% українських туристів оформлюють страхові поліси онлайн, використовуючи мобільні додатки або сайти агрегаторів [36]. Це свідчить про зростання довіри до електронних форматів та зміну моделі споживання страхових послуг.

Оцінка потреб також виявила регіональні відмінності у попиті на страхування. Жителі великих міст, таких як Київ, Львів та Одеса, частіше

вдаються до повного пакету страхового захисту, тоді як мешканці сільської місцевості або невеликих міст зазвичай обирають мінімальний обсяг покриття. Причиною цьому є як різний рівень доходів, так і відмінності у доступі до інформації про ризики.

Ще одним важливим чинником є досвід попередніх подорожей. Туристи, які хоча б один раз стикалися з проблемами за кордоном (затримка рейсу, хвороба, втрата речей), на 62% частіше обирають розширені страхові пакети, що включають широкий спектр покриття. Це підтверджується даними дослідження, де встановлено, що досвід негативного інциденту у минулому впливає на готовність витратити більше на безпеку [26].

Варто також врахувати тип подорожі. Зокрема, мандрівники, які обирають активні види туризму (гірськолижний, трекінг, дайвінг), значно частіше оформлюють спеціалізовані поліси. Так, серед гірськолижників страхуються 86,5% туристів, тоді як серед пляжних туристів цей показник становить лише 41,9% [37].

Слід зазначити, що туристи все частіше звертають увагу на наявність страховки не лише для покриття медичних витрат, а й для відшкодування збитків у разі втрати багажу, відмови від подорожі через форс-мажорні обставини, чи, наприклад, в разі відсутності доступу до послуг через політичні чи економічні труднощі в країні перебування. Ці обставини стають все більш актуальними в контексті глобалізації та збільшення туристичних потоків.

В Україні попит на туристичне страхування традиційно залишався стабільним, але в останні роки спостерігається збільшення попиту на індивідуальні та персоналізовані страхові продукти. Це пояснюється зростанням числа індивідуальних подорожей та скороченням групових поїздок, що, своєю чергою, впливає на структуру страхових продуктів.

Поведінка мандрівників також змінюється під впливом зовнішньої політичної та економічної ситуації. У 2022–2023 роках, в умовах воєнного стану, зросла зацікавленість у політиках, які покривають ризики, пов'язані з евакуацією, зміною маршруту чи скасуванням бронювань через форс-мажори.

Страхова компанія UNIQA зазначає зростання попиту на такі пакети на 58% у 2023 році [36].

У сегменті молодіжного туризму простежується тенденція до мінімізації витрат на страхування. Молоді мандрівники віком до 25 років частіше вважають такі витрати необов'язковими, і лише 29,3% з них оформлюють поліс перед поїздкою [35]. Це потребує посилення інформаційної роботи серед цієї категорії туристів.

Сімейні туристи з дітьми, навпаки, схильні обирати страхування з максимальним рівнем покриття. У 2023 році 68% респондентів із дітьми зазначили, що для них медична безпека дитини за кордоном є визначальним чинником при виборі полісу [7, 39]. Цей підхід пояснюється не лише емоційними, а й раціональними міркуваннями.

Рисунок 2.2 демонструє частоту страхування залежно від типу відпочинку.

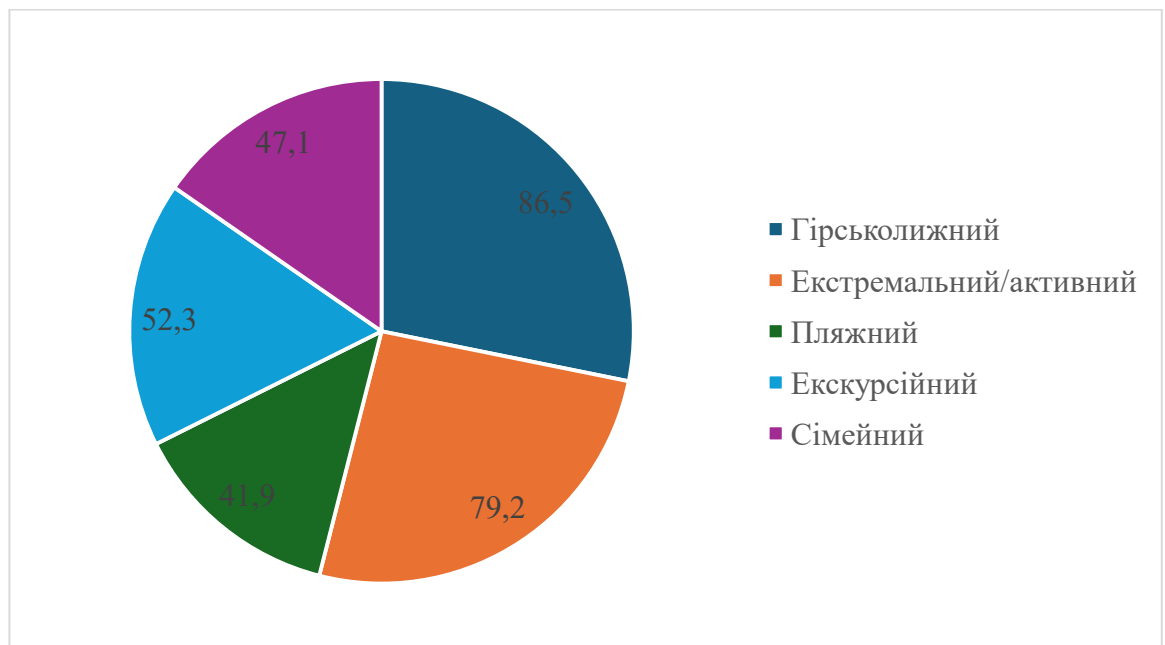

Рис. 2.2. Частка туристів, які страхуються, залежно від виду туризму

Важливим чинником у визначенні потреб є також вікові категорії туристів (табл. 2.5) [38]. Для молоді важливим аспектом є доступність

медичного страхування та покриття витрат на невідкладну допомогу, в той час як для старших людей важливою є наявність покриття для лікування хронічних захворювань та страхування на випадок нещасних випадків. Дитячий туризм також має свої специфічні потреби, зокрема страхування батьків та супроводжуючих осіб.

Таблиця 2.5

Вікові категорії туристів і їх потреби в страхуванні (2023)

Вікова категорія	Медичне страхування	Страхування від нещасних випадків	Страхування багажу	Страхування від скасування подорожі	Страхування для дітей
18-30 років	40%	20%	15%	10%	15%
31-45 років	50%	25%	10%	5%	10%
46-60 років	55%	30%	10%	5%	5%
60+ років	60%	35%	5%	0%	0%

Враховуючи зміни в соціально-економічному середовищі, також варто звернути увагу на вплив новітніх факторів, таких як пандемія COVID-19, на зміну страхових потреб. В умовах обмежених подорожей та нових безпекових реалій, значно зросла потреба в страхуванні, яке покриває можливі ризики, пов'язані з відміною рейсів, зупинкою міжнародних перевезень, а також наданням медичних послуг за кордоном. Карантинні заходи також вимагали наявності додаткових положень у страхових полісах, які б враховували нові обставини [28].

У процесі дослідження варто враховувати відмінності в страховій культурі. У деяких країнах туристи вже звикли до страхування подорожей як стандарту, в Україні ж ця практика все ще розвивається. Однак з ростом усвідомленості населення і популяризацією подорожей за кордон, попит на страхування має тенденцію до зростання. У результаті, для розширення ринку туристичного страхування в Україні необхідно не лише підвищувати

обізнаність населення, а й адаптувати продукти під специфічні потреби різних категорій туристів. Розподіл ринку туристичного страхування подано у таблиці 2.6 [12, 13].

Для об'єктивної оцінки потреб туристів у страхуванні необхідно враховувати також специфічні звички споживачів, їх ставлення до цін та фактори, що впливають на вибір страхової компанії. Пріоритети туристів можуть змінюватися залежно від економічних умов, рівня доходів, а також регіональних особливостей, таких як розвиток туризму в певних країнах.

Таблиця 2.6

Рейтинг страхових компаній, що надають туристичне страхування в Україні (2023)

Місце	Страхова компанія	Частка ринку (%)	Основні продукти
1	ARX	22%	Медичне страхування, страхування від нещасних випадків
2	PZU Україна	20%	Страхування від скасування подорожі, медичне страхування
3	ВУСО	15%	Страхування багажу, страхування для активного туризму
4	Європейське туристичне страхування	12%	Страхування медичних витрат, від нещасних випадків
5	ГАРДІАН	10%	Страхування від нещасних випадків, медичне страхування

Отже, в Україні збільшується потреба у різноманітних видах туристичного страхування, а страхові компанії повинні адаптувати свої продукти до змінних вимог ринку та потреб туристів.

Попри зростання зацікавленості у страхуванні, ще зберігаються значні проблеми з довірою до страхових компаній. Близько 41% опитаних висловлюють сумніви щодо виплат у разі настання страхового випадку [7]. Цей показник вказує на необхідність підвищення прозорості страхових процедур та розширення практики кейсів з успішним врегулюванням страхових подій.

Рекламні кампанії та просвітницькі ініціативи також впливають на потреби мандрівників. Наприклад, соціальна кампанія «Безпечна подорож» за підтримки МОЗ та кількох туристичних агентств у 2022 році охопила понад 1 мільйон користувачів соцмереж, привертаючи увагу до важливості оформлення страхування перед виїздом за кордон [41].

Отже, потреби туристів у страхуванні залежать від сукупності факторів — соціально-демографічних, поведінкових, економічних і культурних. Їх вивчення дозволяє не лише адаптувати страхові продукти до ринку, але й підвищити загальний рівень безпеки та відповідальності серед мандрівників.

2.3. Проблеми та бар'єри впровадження програм Safe Travels в Україні

У контексті впровадження програм Safe Travels в Україні спостерігається низка проблем, що мають як системний, так і ситуативний характер. Насамперед варто відзначити фрагментарність державної політики у сфері туризму, що негативно впливає на адаптацію міжнародних стандартів безпеки. Попри існування окремих ініціатив, таких як державна програма "Безпечна країна", відсутній єдиний нормативний акт, який би регламентував вимоги Safe Travels у національному масштабі [16].

Одним із головних бар'єрів залишається низька обізнаність представників туристичної галузі з вимогами Всесвітньої ради з подорожей і туризму (WTTC). В 2023 році, 63% операторів зізналися, що вперше чули про програму Safe Travels саме під час анкетування [43]. Це свідчить про недостатню комунікаційну політику та обмежений доступ до освітніх ресурсів з боку держави та галузевих організацій.

Варто звернути увагу і на бар'єри фінансового характеру. Для багатьох суб'єктів туристичного бізнесу, особливо у малих громадах, витрати на впровадження заходів відповідно до стандартів Safe Travels є обтяжливими.

Наприклад, у середньому адаптація одного об'єкта до вимог програми потребує від 12,000 до 25,000 гривень, що для багатьох підприємців є недосяжним без зовнішньої підтримки [41].

Також існує проблема нестачі спеціалізованих кадрів, які могли б здійснювати моніторинг і сертифікацію згідно з вимогами WTTC. В Україні немає акредитованих центрів, що проводять навчання за міжнародною системою Safe Travels. Через це сертифікація українських об'єктів часто потребує залучення іноземних консультантів, що підвищує витрати і ускладнює процес.

На рисунку 2.3 представлено основні бар'єри впровадження програми Safe Travels в Україні, згруповані за типами.

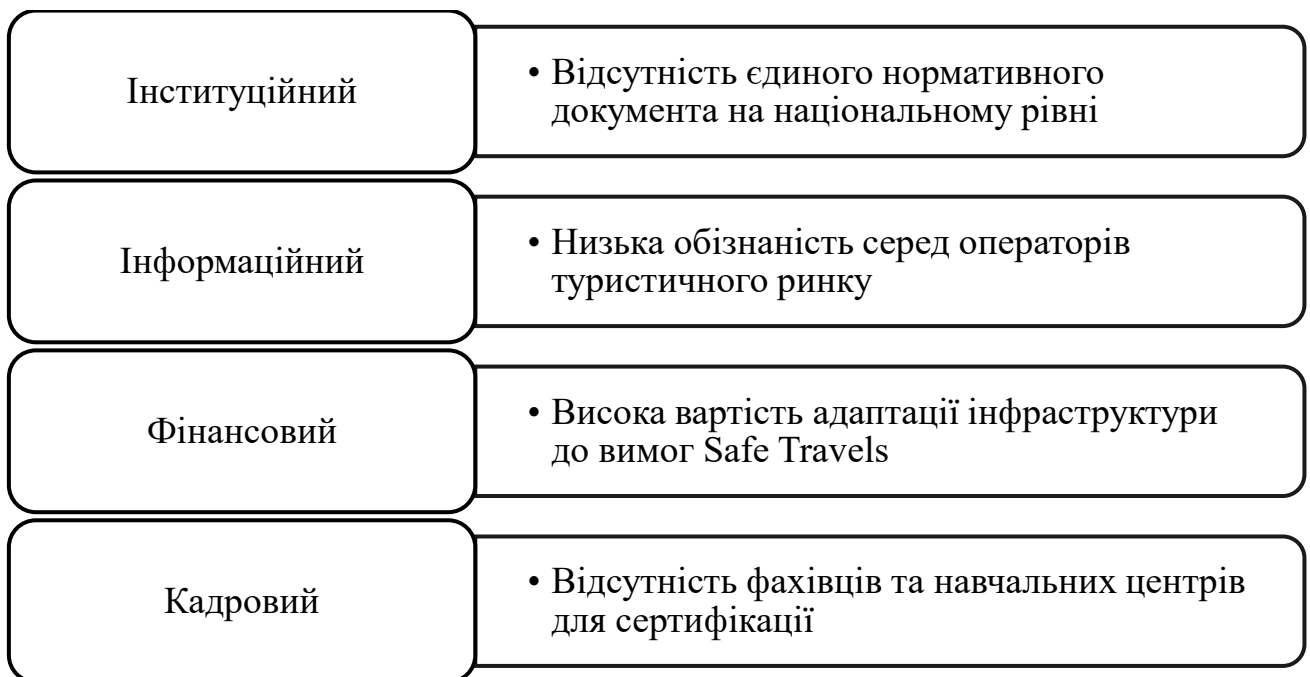

Рис. 2.3. Основні бар'єри впровадження програми Safe Travels в Україні

Ще однією проблемою є складність адаптації програми Safe Travels до умов війни. Туризм в Україні наразі має суттєві безпекові обмеження, і вимоги WTTC часто не враховують особливості військового часу. Наприклад, рекомендації щодо евакуації, укриттів, інформування туристів не включені у

стандартний пакет Safe Travels, що знижує релевантність програми для українських реалій [44].

Існує також викривлене сприйняття програми серед місцевих громад. Деякі власники туристичних локацій вважають Safe Travels суто іміджевим маркуванням без практичного змісту. Це упередження формується на тлі браку державної підтримки й просвітницької роботи, що підриває довіру до ініціативи та зменшує мотивацію до впровадження стандартів [44].

У контексті пандемії COVID-19 програма Safe Travels отримала активне поширення в багатьох країнах, зокрема в Грузії, Туреччині, Італії. Там було створено спеціальні онлайн-платформи для підтримки туристичних операторів та надано субсидії для адаптації інфраструктури. В Україні ж реалізація аналогічних заходів мала обмежений характер, що позначилося на низькому рівні запровадження програми. У таблиці 2.7 наведено порівняльні дані щодо сертифікованих об'єктів Safe Travels у різних країнах [45].

Таблиця 2.7

Кількість сертифікованих об'єктів Safe Travels (2023 рік)

Країна	Кількість сертифікованих об'єктів
Туреччина	3,120
Грузія	842
Італія	5,900
Україна	17

Ще одним бар'єром виступає слабка координація між державними і приватними структурами. На практиці реалізація програми вимагає синергії туристичних операторів, місцевих адміністрацій, власників закладів розміщення, але механізмів для цієї взаємодії фактично не існує. Згідно з аналітичним звітом ГО "Туризм для розвитку", 72% представників приватного сектору не знають, з ким координувати свої дії для отримання сертифіката Safe Travels [4].

Не менш важливою проблемою є відсутність дієвого механізму популяризації сертифікованих об'єктів. У більшості країн для таких суб'єктів

створюють спеціальні інтерактивні карти, мобільні застосунки, просування через туристичні портали. В Україні ці функції частково виконує сайт Державного агентства розвитку туризму, проте його функціональність та наповнення залишаються обмеженими.

Певним чином бар'єром стає і загальний рівень довіри населення до інституцій, які ініціюють або адмініструють подібні програми. Впровадження програм Safe Travels в Україні ускладнюється низкою бар'єрів, пов'язаних із військовими діями, що тривають з 2022 року. Першочерговою проблемою є нестабільність безпекового середовища, яка унеможливорює прогнозування туристичних потоків, порушує логістику й знижує довіру до будь-яких ініціатив, спрямованих на розвиток безпечного туризму. В умовах регулярних обстрілів, ризиків для життя цивільного населення та руйнування інфраструктури програми на кшталт Safe Travels залишаються переважно символічними і не сприймаються як ефективні механізми гарантування безпеки.

Ще однією важливою перешкодою є руйнування туристичної інфраструктури у багатьох регіонах, особливо на сході, півдні та в центральній частині країни. Через постійні обстріли готелі, санаторії, транспортні вузли, музеї та рекреаційні об'єкти зазнають пошкоджень або повністю припиняють функціонування. Це значно обмежує потенціал регіонів щодо участі у програмі Safe Travels, яка передбачає дотримання стандартів безпеки, доступність туристичних маршрутів, гарантування оперативного реагування на надзвичайні ситуації [46].

Окрему проблему становить відсутність централізованої координації та недостатня увага з боку держави до адаптації міжнародних стандартів безпечного туризму до умов воєнного стану. Урядові зусилля нині сконцентровані переважно на обороні, відновленні критичної інфраструктури та гуманітарній допомозі, тому ініціативи типу Safe Travels не мають ані фінансової, ані адміністративної підтримки на належному рівні. Водночас безперервна комунікація ризиків, обмежений доступ до страховок для

подорожей усередині країни та брак навчань для персоналу туристичної галузі перешкоджають реальному впровадженню стандартів безпечного туризму навіть у відносно спокійних регіонах.

Усе вищезазначене потребує комплексної реакції. Йдеться не лише про доопрацювання законодавчої бази, а й про розробку механізмів адаптації програми до умов безпекової нестабільності, забезпечення субсидій для малого бізнесу, створення освітніх ініціатив. Доцільним є формування пілотних проєктів у туристичних регіонах із потенціалом, таких як Закарпаття, Львівщина чи Буковина.

У межах стратегічного планування рекомендується передбачити створення Українського центру сертифікації у сфері туризму, який би не лише надавав сертифікати Safe Travels, а й проводив тренінги, семінари, онлайн-курси для представників галузі. Також варто залучати донорську допомогу через міжнародні програми (наприклад, USAID або GIZ), які вже мають досвід підтримки у суміжних напрямках.

У результаті можна стверджувати, що головними бар'єрами впровадження програм Safe Travels в Україні залишаються: відсутність системного підходу на державному рівні, низька обізнаність учасників ринку, фінансова недосяжність стандартів та невідповідність частини вимог українським реаліям. Проте, враховуючи позитивний досвід інших країн і наявні внутрішні ініціативи, проблема цілком вирішувана за умов політичної волі та інституційної підтримки.

Висновки до розділу 2

Досліджено поточний стан туристичного страхування в Україні, нормативно-правову базу його регулювання, а також практику попиту серед українських мандрівників. Установлено, що хоча законодавство передбачає обов'язковість страхування, його реалізація часто має формальний характер, що знижує загальну ефективність страхового захисту.

Статистичні дані за 2023–2024 роки засвідчили зростання кількості укладених полісів, однак одночасно зафіксовано зменшення обсягу виплат і

кількості застрахованих туристів. Основними бар'єрами залишаються недостатній рівень обізнаності громадян, обмежений перелік покриття, слабка довіра до страхових компаній та відсутність чітких стандартів.

Вивчення попиту засвідчило зміщення акцентів у страхуванні на користь персоналізованих продуктів, зокрема страхування для дітей, від екстремальних видів спорту, скасування поїздки та багажу. Регіональні та демографічні відмінності, діджиталізація страхових сервісів і попередній досвід туристів значною мірою впливають на прийняття рішень щодо оформлення полісу.

Окрема увага присвячена аналізу проблем впровадження програм Safe Travels в Україні. Низька інформованість операторів, фінансові бар'єри, брак кваліфікованих кадрів і неадаптованість міжнародних вимог до умов воєнного стану створюють серйозні перешкоди. Разом з тим, перспективним є досвід міжнародних моделей партнерства між державою, страховиками та туристичним бізнесом.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМ ТУРИСТИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПОДОРОЖЕЙ

3.1. Розроблення моделі програми Safe Travels з урахуванням українських реалій

З огляду на трансформацію туристичних потоків та кардинальну зміну безпекової ситуації в Україні, постала необхідність у створенні адаптованої програми туристичного страхування, яка б враховувала як специфіку воєнного стану, так і нові запити туристів. За умов відсутності прямого авіасполучення, обмежень на в'їзд до окремих регіонів та зростання кількості подорожей наземним транспортом за кордон, модель програми «Safe Travels» орієнтується насамперед на українських туристів, які виїжджають до інших країн, а також на внутрішніх мандрівників у межах відносно безпечних областей України.

Суттєвим чинником для формування моделі стало зростання попиту на медичні та кризові страхові послуги. Згідно з аналітичним оглядом страхового ринку, на початку 2024 року понад 82 % українців, які подорожують за кордон, оформлюють медичне страхування, тоді як до 2022 року таких було лише близько 54 % [39]. Це зумовлено посиленням вимог приймаючих країн і загальним підвищенням обізнаності про ризики. У зв'язку з цим, у структурі моделі ключове місце посідає розширене медичне страхування, що включає покриття в разі інфекційних захворювань, травм, хронічних загострень і потреби в евакуації.

Не менш важливою є адаптація полісу до нових типів ризиків — серед яких не лише традиційні (як-от втрата багажу чи нещасні випадки), а й ті, що пов'язані із затримками на кордонах, раптовими змінами маршрутів, небезпекою мінування територій чи обмеженням пересування в прикордонних регіонах. Такі загрози потребують включення до полісу пунктів про

компенсацію витрат, пов'язаних зі змінами логістики або вимушеним перериванням подорожі.

На рисунку 3.1 наведено основні структурні компоненти програми Safe Travels, що рекомендовані для реалізації в партнерстві з українськими страховими компаніями та закордонними асистанс-сервісами.

Рис. 3.1. Структура програми туристичного страхування Safe Travels для українських туристів

Особливу увагу в моделі приділено евакуації та репатріації, які раніше не були пріоритетними елементами для українських туристів, однак у воєнних умовах стали критичними. Зокрема, передбачається включення опції «екстрений трансфер до країни перебування у разі закриття прикордонних пунктів або введення комендантської години». Цей пункт відповідає міжнародним стандартам, рекомендованим у практиці Allianz Travel і AXA Assistance.

Ще один суттєвий блок — цифровий супровід туриста. Розробка мобільного додатку із вбудованою системою супроводу (наприклад, функцією оповіщення у разі загрози в регіоні, з посиланням на офіційні ресурси — як-от [tripadvisor.com](https://www.tripadvisor.com), travel.state.gov) дозволить не лише оперативно реагувати на події, а й зменшити навантаження на асистанс-служби. Такий функціонал є поширеним у країнах ЄС, проте поки що майже відсутній в українських реаліях.

З огляду на нову логістику подорожей (автобуси, залізниця, прокладення альтернативних маршрутів через Польщу, Румунію, Молдову), важливою є гнучкість договорів страхування. Програма повинна дозволяти туристу самостійно вносити зміни в дати подорожі, пункт призначення, спосіб транспорту, без штрафних санкцій або з мінімальними витратами. Це стане можливим за умов партнерства з digital-first страховими платформами, подібними до української Hotline.Finance або закордонних Travelex чи WorldNomads.

У таблиці 3.1 подано узагальнення нових ризиків, що виникли в умовах війни, і відповідних механізмів їх страхового покриття.

Таблиця 3.1

Нові ризики для українських туристів і запропоновані механізми покриття

Нові ризики	Запропоноване страхове рішення
Закриття пункту пропуску / зміна маршруту	Компенсація витрат на логістику, трансфер, проживання
Інформаційна ізоляція	Мобільний додаток з оповіщеннями, довідками, чат-ботом підтримки

Продовження таблиці 3.1

Нові ризики	Запропоноване страхове рішення
Ескалація бойових дій	Покриття витрат на екстрену евакуацію або повернення
Психоемоційне навантаження	Доступ до психотерапевта (онлайн) під час подорожі
Втрата особистих документів за кордоном	Юридичний супровід, зв'язок із консульством, покриття тимчасового житла

Щоб така програма була реальною до втілення, потрібна міжгалузева взаємодія: страхові компанії, логістичні оператори, туристичні агентства й урядові інституції мають координувати свої дії. Це дозволить не лише створити ефективний страховий продукт, а й поступово знижувати рівень недовіри до страхування серед туристів — наразі, згідно з дослідженням Kantar Ukraine (2023), лише 27 % українців вважають страхування ефективним захистом у кризових ситуаціях.

З метою ефективного запуску програми Safe Travels варто враховувати інституційні й нормативні обмеження, що діють в українському туристичному секторі. На сьогодні чинне законодавство не містить окремого положення про обов'язкове страхування внутрішніх туристів, а подорожі в межах країни часто здійснюються без будь-яких полісів. У такому контексті доцільним було б розробити механізм пільгового страхування для туристів, які подорожують організовано (через агентства чи туроператорів), або у форматі державно-приватного партнерства. Це дозволить поступово виводити нову практику на рівень споживчої норми.

Додатковим елементом моделі має стати інклюзивність. Враховуючи, що частина туристів є внутрішньо переміщеними особами, ветеранами чи людьми з інвалідністю, варто запровадити модифіковані страхові продукти, що враховуватимуть потребу в постійній медичній підтримці, адаптованому транспортуванні або соціальному супроводі. Вдалою є практика включення таких опцій до стандартного пакета з подальшою можливістю персоналізації.

Розширити функціонал програми можна шляхом впровадження «профілю туриста», який зберігатиме попередню історію поїздок, типові ризики та зафіксовані звернення до асистанс-служб. Це дозволить не лише оперативно обслуговувати клієнта, а й аналітично покращувати програму. Застосування подібних технологій в ЄС (зокрема, у програмі Galileo Tripsure) доводить ефективність персоналізованих страхових рішень.

Необхідним є також посилення освітнього компоненту в межах моделі Safe Travels. Інформування туристів про доступні варіанти страхування, їхню ціну та обсяг покриття має здійснюватися у зручній формі — через відеоінструкції, інтерактивні презентації, чати підтримки. Такі матеріали можуть бути вбудовані у мобільний додаток або доступні на онлайн-ресурсах туристичних агентств. Це дозволить не лише підвищити довіру до послуги, а й сформувавши відповідальне ставлення до власної безпеки.

Одним із механізмів популяризації програми може стати акцент на відшкодуванні у форматі кешбеку або бонусних програм — наприклад, у разі відсутності страхового випадку протягом певного періоду частина коштів повертається або зараховується як знижка на наступну подорож. Така практика вже активно застосовується в Італії та Іспанії та стимулює повторне використання продукту.

Окремо слід згадати потребу в гнучкому ціноутворенні, що базуватиметься на сезонності, напрямку, способі подорожі й тривалості перебування. В умовах зростаючих цін на логістику туристи дедалі уважніше зважають витрати, і страхування не має сприйматися як надмірне фінансове навантаження. Саме тому модель має пропонувати кілька пакетів: базовий, розширений і преміум, що відрізнятимуться наповненням та тарифом.

Ще одним критичним аспектом для успішного функціонування програми є гнучкість вартості полісу, яка повинна корелювати не лише з тривалістю чи географією поїздки, а й із рівнем ризику обраного маршруту. Запровадження зональної тарифікації (наприклад, за принципом «низького», «середнього» та «високого» ризику) дозволить персоналізувати пропозицію,

уникнути переплат і водночас забезпечити належний рівень страхового покриття. За таким принципом працює, зокрема, польська компанія Signal Iduna, яка пропонує гнучкі тарифи для туристів з країн, що перебувають у кризовому стані.

У межах концепції Safe Travels доцільно інтегрувати культурні та комунікаційні особливості українських туристів. Це передбачає наявність україномовної підтримки, зрозумілої навігації додатку, а також адаптованого до ментальності сервісу. Такий підхід уже довів свою ефективність у програмах туристичного страхування, орієнтованих на вихідців з Латинської Америки або країн Близького Сходу, що діють на глобальному ринку.

Значний акцент у новій моделі слід робити на превентивну складову: надання інформації до подорожі, оцінка ризиків, інформування про правила перетину кордонів, місцеві обмеження й можливі загрози. Превентивні консультації з фахівцями з безпеки, наприклад, через онлайн-сервіс, можуть знизити кількість страхових випадків на етапі підготовки. Це підтверджують дані Європейського туристичного агентства [25], згідно з якими запровадження обов'язкового етапу консультації перед виїздом знизило частоту інцидентів на 18 %.

Варто також передбачити механізм швидкого врегулювання страхового випадку. У цьому контексті ефективним може бути впровадження автоматизованої системи обробки заяв (claim automation), яка базується на штучному інтелекті. Такий підхід активно застосовують компанії Lemonade та Brolly у США та Великій Британії. Для України це може бути впроваджено на основі вже існуючих рішень у банківському секторі (наприклад, monobank) та адаптоване до туристичного ринку.

У зв'язку з ризиками, що виникають у прикордонних зонах, модель має включати оцінку індексу безпеки регіонів, що формується на основі відкритих даних ДСНС, ЗМІ та рекомендацій МЗС. Туристам має бути доступна карта ризику в режимі реального часу, яка оновлюється щонайменше щодоби. Такий

інструмент дозволить більш обґрунтовано ухвалювати рішення про поїздку, а також допоможе страховикам у формуванні індивідуальних умов полісу.

З огляду на те, що частина подорожей має вимушений характер (евакуація, релокація, тимчасове переселення), важливо розмежовувати поняття туристичного страхування та гуманітарного страхового захисту. Для останнього доречно застосовувати спрощені схеми оформлення, відтермінування платежів або субсидіювання за участі міжнародних донорів. Подібну практику впровадили в Литві та Чехії щодо українських біженців у 2022–2023 роках.

У таблиці 3.2 подано змістовне обґрунтування ключових компонентів моделі Safe Travels, з поясненням їхнього призначення, очікуваного ефекту та прикладами впровадження в інших країнах.

Таблиця 3.2

Обґрунтування ключових компонентів програми Safe Travels з урахуванням українських реалій

Компонент програми	Призначення	Очікуваний ефект	Приклади реалізації
Медичне страхування з інфекційним пакетом	Захист у разі хвороб, травм, COVID-19, загострень	Зменшення навантаження на місцеву медицину, оперативна допомога	AXA Assistance (Франція), Hotline.Finance (Україна)
Покриття евакуації та репатріації	Забезпечення повернення додому у разі надзвичайних ситуацій	Зменшення паніки, гарантії безпечного повернення	Allianz Travel (Німеччина), Signal Iduna (Польща)
Цифровий супровід через мобільний застосунок	Інформаційна підтримка, сповіщення, чат-допомога	Підвищення безпеки, швидка реакція на загрози	Travelex (Велика Британія), MyTravelApp (Канада)
Гнучкі договори страхування	Можливість змінити умови подорожі без штрафів	Адаптація до непередбачених змін маршрутів	WorldNomads (Австралія), monobank travel (Україна)
Зональна тарифікація	Ризик-орієнтоване ціноутворення страхових продуктів	Персоналізований підхід, чесна вартість послуг	Signal Iduna (Польща), Lemonade (США)

Продовження таблиці 3.2

Компонент програми	Призначення	Очікуваний ефект	Приклади реалізації
Автоматизоване врегулювання страхових випадків	Швидке оброблення заяв, зменшення людського фактора	Зниження бюрократії, швидкий зворотний зв'язок	Brolly (Велика Британія), Lemonade (США)
Карта ризиків прикордонних регіонів	Візуалізація безпечних/небезпечних зон для подорожей	Зниження ризиків, обґрунтоване планування маршрутів	Європейська система Galileo, українська «Безпечна дорога»

На завершення, варто зазначити, що реалізація Safe Travels може стати також платформою для створення системи моніторингу подорожей громадян України в реальному часі — без порушення приватності, але з можливістю державної підтримки у випадку надзвичайної ситуації. Такий підхід відповідатиме логіці цифровізації державних сервісів, що активно просувається Міністерством цифрової трансформації України.

Таким чином, модель Safe Travels з урахуванням українських реалій є не просто адаптованим страховим полісом, а інструментом системної підтримки туриста в умовах невизначеності. Вона спрямована на зменшення як фінансових, так і морально-психологічних наслідків непередбачуваних подій. Її практична реалізація дозволить підвищити якість туристичних послуг, відновити довіру до подорожей і сприяти сталому розвитку туризму в післявоєнний період.

3.2. Обґрунтування запропонованих заходів і механізмів реалізації

Успішна реалізація програми Safe Travels в українських умовах вимагає чітко окреслених механізмів впровадження, адаптованих до викликів, пов'язаних із воєнним станом, обмеженим авіасполученням, а також низьким рівнем туристичної обізнаності щодо страхових продуктів. Запропоновані заходи мають формуватися на основі принципів міжсекторальної взаємодії,

цифрової інтеграції та правового стимулювання як для туристів, так і для суб'єктів туристичного ринку.

Першочерговим кроком є внесення змін до чинного законодавства України щодо обов'язкового страхування подорожуючих у разі перетину державного кордону, а також у випадках участі у внутрішньому організованому туризмі. Закон «Про туризм» потребує доповнення нормами про обов'язковість надання туристам страхового пакету при купівлі туру, зокрема для внутрішнього туризму, що наразі законодавчо не врегульовано.

У таблиці 3.3 подано основні законодавчі прогалини та пропозиції щодо їх усунення:

Другою важливою умовою є цифровізація процесів. Для підвищення прозорості та доступності варто створити національну онлайн-платформу Safe Travels UA, яка об'єднає функції реєстрації туристів, генерації страхових полісів, інформування про безпекову ситуацію в регіоні, а також забезпечення зворотного зв'язку в разі надзвичайної події.

Таблиця 3.3

Законодавчі бар'єри та пропозиції щодо вдосконалення

Проблема	Наявна ситуація	Запропоновані зміни
Відсутність обов'язкового страхування для внутрішнього туризму	Відповідальність покладається виключно на туроператора	Запровадити норму про обов'язкове страхування туриста в межах організованих турів
Відсутність єдиних стандартів страхових пакетів	Туристи отримують різні умови від різних компаній	Розробити мінімальні вимоги до страхових полісів у рамках програми Safe Travels
Недостатня цифровізація процесу страхування	Оформлення часто відбувається в паперовій формі	Запровадити єдиний цифровий реєстр страхування для туристів

Для ефективного впровадження цифрової системи доцільно залучити Державне агентство розвитку туризму України у співпраці з Міністерством цифрової трансформації, а також Національний банк України як регулятора фінансових послуг. Необхідно передбачити пілотне впровадження системи у

трьох регіонах — Київському, Львівському та Закарпатському, з подальшим поширенням на інші області.

На рисунку 3.2 представлено детальний алгоритм реалізації програми Safe Travels UA.

Крім технологічної інфраструктури, необхідно закласти фінансові стимули для бізнесу. Наприклад, компанії, що входять до програми Safe Travels, можуть отримувати податкові пільги або компенсацію частини витрат на страхування. Це сприятиме залученню малого й середнього бізнесу, що є основним гравцем внутрішнього туризму.

Ще одним дієвим механізмом стане створення публічно-приватного партнерства з великими страховими компаніями, які мають відповідні міжнародні сертифікати. Це дасть змогу гарантувати якість послуг і водночас знизити витрати туристів завдяки економії на масштабі.

Рис. 3.2. Алгоритм впровадження Safe Travels UA

Не менш важливим є інформаційно-просвітницький компонент. 42% українських туристів взагалі не розуміють, що входить до страхового покриття. Тому слід проводити регулярні кампанії в соцмережах, школах і ВНЗ, зокрема в межах освітньої програми "Безпечна мандрівка", щоб формувати культуру страхування ще до першої подорожі.

Важливою передумовою реалізації програми є підвищення довіри до страхових компаній, зокрема шляхом створення незалежного механізму моніторингу та аудиту якості наданих послуг. Задля цього доцільно заснувати Раду з нагляду за якістю туристичного страхування при Державному агентстві розвитку туризму України, до складу якої входитимуть представники туристичних асоціацій, НБУ, громадських організацій та наукової спільноти. Регулярна публікація відкритих звітів про виконання стандартів дозволить уникнути зловживань.

З огляду на низький рівень залучення молоді до формального туристичного страхування, слід передбачити створення спеціального студентського пакету Safe Travels Youth. Він може мати спрощену процедуру оформлення, нижчу вартість та освітній компонент — наприклад, включати обов'язковий перегляд відеоуроку про правила безпечної поведінки під час подорожей. Участь у програмі може стати частиною курсів із туризму, географії чи основ права.

Окремої уваги потребує категорія подорожуючих літнього віку, які часто мають складніший медичний профіль. Запропоновані страхові пакети мають враховувати специфіку ризиків, характерних для людей 65+, зокрема передбачати покриття невідкладної допомоги, евакуації, перебування з супроводжуючими особами. Створення інклюзивного пакету Safe Travels Senior дозволить забезпечити рівний доступ до туристичних послуг незалежно від віку.

У межах реалізації програми варто також впровадити механізм зворотного зв'язку для туристів, які скористались страхуванням. Це може бути коротке опитування, що заповнюється онлайн або в застосунку Safe Travels UA, яке дозволяє виявити слабкі місця у ланцюжку «послуга — інцидент — компенсація». Такий підхід забезпечує постійне вдосконалення механізмів.

З метою підвищення рівня довіри серед внутрішніх туристів, доцільно передбачити введення сертифікату Safe Travels Operator для туроператорів, які дотримуються стандартів страхування. Це дозволить туристам на етапі вибору

туру бачити, які компанії дотримуються нормативів і не перекладають ризики на споживача.

Інтеграція програми Safe Travels UA у систему «Дія» є ще одним перспективним напрямом. За наявності цифрового страхового сертифікату в застосунку «Дія», турист зможе підтверджувати свою захищеність миттєво при посадці на транспорт чи заселенні до готелю. Крім того, у випадку надзвичайної події система зможе надсилати push-сповіщення із алгоритмом дій.

На особливу увагу заслуговує питання фінансування ініціативи. Передбачається, що основними джерелами можуть стати: кошти державного бюджету у формі субвенцій, внески страхових компаній-учасників, а також міжнародні грантові програми, зокрема від ЄС та ПРООН, що мають пріоритетні напрямки підтримки безпеки та туризму. Співфінансування дозволить зменшити навантаження на держбюджет.

На завершення, для забезпечення сталості результатів необхідно передбачити щорічну оцінку ефективності програми Safe Travels UA із залученням зовнішніх аудиторів. Основними показниками мають бути: рівень охоплення страхуванням, кількість звернень по допомогу, середній час реагування системи, задоволеність користувачів. Ці метрики дозволять адаптувати підхід до нових викликів.

У таблиці 3.4 подано прогнозовані етапи та очікувані результати впровадження системи Safe Travels UA:

Таблиця 3.4

План дій з реалізації Safe Travels UA

Етап	Термін	Заходи	Очікуваний результат
Пілотний проєкт	2025	Запуск системи в 3 регіонах, збір фідбеку	Покриття 25% організованих турів
Національне розгортання	2026	Залучення всіх областей, обов'язкове підключення операторів	Покриття 70% організованих турів
Повна інтеграція	2027	Введення QR-коду туриста, онлайн-контроль полісів	90% страхових полісів у цифровому форматі

Очікувані результати запровадження системи Safe Travels UA є як кількісними, так і якісними. Прогнозується, що рівень охоплення організованих подорожей страховими полісами зросте з поточних 55% до 85% до 2027 року. Паралельно очікується скорочення кількості скарг на відмову у виплатах страхових компенсацій на 30%, завдяки чіткому регламенту та цифровому контролю.

Крім того, до 2027 року кількість внутрішніх поїздок, захищених страховими механізмами, може зрости до 2,5 мільйонів на рік, що також сприятиме активізації внутрішнього туризму. Це означатиме не лише підвищення безпеки, а й зміцнення довіри до туристичного сектору загалом.

В умовах війни також необхідно передбачити спеціальні страхові пакети, які включають ризики, пов'язані з бойовими діями. Зокрема, передбачити можливість евакуації з регіонів, що потрапляють під обстріли, а також компенсацію за втрату майна чи скасування поїздки через форс-мажори. Тут варто орієнтуватися на досвід Ізраїлю та Колумбії, де діють аналогічні механізми.

Для закордонних подорожей передбачається створення уніфікованого страхового пакету Safe Travels International з автоматичною генерацією при купівлі авіаквитків, автобусних турів чи замовленні готелів. Спільно з найбільшими турагентствами (JoinUp!, Tez Tour) та системами бронювання (Booking.com, Skyscanner) можна вбудувати страхову опцію у момент покупки.

У такий спосіб заходи, викладені вище, дозволяють поступово вибудувати дієву інфраструктуру безпеки в туризмі, яка відповідає як реаліям воєнного часу, так і довгостроковим перспективам сталого розвитку. Поступовість, інституційна відповідальність та цифрова інтеграція — ключові чинники реалізації моделі Safe Travels UA. Якщо запроваджені інструменти вдасться реалізувати у повному обсязі, це стане важливим кроком до формування безпечного туристичного простору в Україні.

Висновки до розділу 3

Зроблено акцент на формуванні адаптованої моделі програми Safe Travels, яка відповідала б українським умовам. Обґрунтовано необхідність її побудови на основі європейських підходів до сертифікації об'єктів, цифрового контролю та медичного страхування з урахуванням безпекових загроз, пов'язаних із війною та пандемією.

Запропоновано конкретну структуру української моделі Safe Travels, яка передбачає інтеграцію цифрової платформи, координацію з МОЗ, Мінцифрою та страховими компаніями. Також розглянуто механізми стимулювання суб'єктів туристичного бізнесу до впровадження стандартів безпеки, включаючи фінансову підтримку, податкові пільги та доступ до державних програм.

Здійснено обґрунтування запропонованих заходів, що засвідчило наявні переваги українського ринку (досвід подолання криз, гнучкість компаній), так і основні загрози (низька довіра, нестача кадрів, фінансова нестабільність). Пропоновані рішення мають потенціал для формування комплексної системи безпеки в туризмі.

Таким чином, запропонована модель Safe Travels відповідає сучасним викликам, має практичну цінність і може стати основою для розробки державних стратегій із забезпечення безпеки мандрівників.

ВИСНОВКИ

У процесі розкриття сутності страхування подорожей вдалося виявити, що воно є важливим інструментом захисту туристів від потенційних ризиків під час перебування за межами звичного середовища. Страхування подорожей включає медичне страхування, страхування від нещасних випадків, втрати багажу та інші покриття, що дозволяють мінімізувати можливі фінансові втрати у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Як показано у дослідженні, ефективна страхова програма виступає не лише гарантом фінансової стабільності під час подорожі, але й підвищує довіру туристів до туристичних операторів, а отже — до ринку туризму загалом. Забезпечення доступності інформації про страхові продукти, їхню адаптацію до різних категорій подорожуючих, а також прозорість умов є ключовими складовими покращення сприйняття туристичного страхування як обов'язкового елемента відповідального подорожування.

Вивчення чинної нормативно-правової бази дозволило встановити, що вона ґрунтується на низці базових законів, які регулюють як загальне страхування, так і туризм в Україні. Водночас з'ясовано, що нормативно-правова система у сфері туристичного страхування потребує значного доопрацювання. Незважаючи на існування основоположних актів — таких як Закон України «Про туризм» і Закон України «Про страхування» — специфіка туристичних ризиків, порядок укладення полісів для короткострокових поїздок, обов'язки сторін у транскордонних випадках та процедура врегулювання збитків не мають достатньої деталізації. Також виявлено потребу у розробці спеціального підзаконного акту, що визначав би мінімальні стандарти страхового покриття для туристів, а також вимоги до процедур інформування споживачів про їхні права у сфері страхування подорожей.

У результаті аналізу особливостей туристичного страхування виявлено широкий спектр страхових ризиків, що супроводжують подорожі. До них належать як медичні ризики, так і ризики, пов'язані з транспортуванням,

втратами майна, скасуванням поїздки, надзвичайними ситуаціями природного або техногенного характеру. Встановлено, що найбільш поширеними й потенційно витратними є саме медичні інциденти, що робить медичне страхування ключовим елементом полісу. Крім того, звернуто увагу на складність точного оцінювання ризиків через їхню залежність від країни подорожі, тривалості поїздки, віку туриста та інших параметрів. Це підкреслює необхідність гнучкого підходу до формування страхових пакетів, що враховують індивідуальні характеристики подорожуючих.

Здійснений аналіз стану туристичного страхування в Україні дозволив виявити низку системних проблем, що стримують ефективне функціонування цього сегмента ринку. Попри наявність базового нормативно-правового забезпечення, включно із Законом України «Про туризм», у практиці досі відсутні чітко визначені стандарти страхового покриття для туристів. Це, у свою чергу, ускладнює як діяльність туроператорів, так і процес прийняття рішень споживачами. Статистичні дані свідчать про доволі низький рівень охоплення туристів страховим захистом: у 2022 році менше 30% подорожувальників уклали договори добровільного туристичного страхування, тоді як понад 40% зізнавались у незнанні змісту власного полісу. Основними бар'єрами поширення ефективних моделей страхування виявилися низький рівень фінансової грамотності серед туристів, обмежена доступність зрозумілих і комплексних страхових продуктів, а також брак узгодженості між страховими компаніями та туристичними операторами щодо стандартів обслуговування. Отже, існуюча ситуація потребує не лише модернізації законодавства, а й перегляду комунікаційних та інформаційних стратегій для популяризації страхової культури серед населення.

На основі проведеного дослідження обґрунтовано напрями удосконалення програм туристичного страхування, що здатні ефективно реагувати на виклики безпеки у сучасних подорожах. Ключовою пропозицією стало впровадження комплексної страхової програми «Safe Travels», адаптованої до українських реалій. Ця програма передбачає поєднання кількох

видів захисту — медичного, від нещасних випадків, втрати багажу, цивільної відповідальності — в межах єдиного полісу з прозорими умовами. Вона орієнтована на цифрову інтеграцію через мобільні додатки, що дозволяє користувачам миттєво отримувати допомогу, реєструвати страхові події й мати доступ до інструкцій дій в екстрених ситуаціях. Серед механізмів реалізації програми передбачено розширення партнерств між туроператорами та страховиками, впровадження освітніх кампаній, розроблення адаптивних тарифних сіток з урахуванням цільових груп туристів. Таким чином, запропонована модель спрямована на формування нової культури подорожей із високим рівнем відповідальності й безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусів У. Б. Правове регулювання страхування в туризмі URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3564/1/35-Chapter%20Manuscript-1148-1-10-20200624.pdf> (дата звернення: 03.05.2025)
2. Гаталяк І. Особливості страхування в туризмі URL: <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Hataliak-Osoblyvosti-strakhuvannia-v-turyzmi.pdf> (дата звернення: 03.05.2025)
3. Гаталяк О. М., Стецький В. В. Страхування у туризмі: навч. посібн. Львів: ЛНУ ім. Ів. Франка, 2020. 114 с.
4. Дія. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. Відбулась презентація туристичних стратегій громад. 2025. URL: <https://mindev.gov.ua/news/vidbulas-prezentatsiia-turystychnykh-stratehii-hromad> (дата звернення: 05.05.2025)
5. Закон України «Про страхування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 06.05.2025)
6. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text> (дата звернення: 03.05.2025)
7. Київський міжнародний інститут соціології (КМІС). Дослідження щодо відповідальної поведінки бізнесу в часи війни в Україні. Програма розвитку ООН в Україні. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-10/undp-ua-zvit_vidpovidalna_povedinka_biznesu_v_chasy_viyuny_v_ukraini_ukr.pdf (дата звернення: 03.05.2025)
8. Кучай О.В. Особливості страхування в сучасному міжнародному туристичному бізнесі. Економіка та суспільство. 2021. №30. С. 297–301.
9. Михайлова Н.В. Страхування в туристичному бізнесі URL: <http://www.tourism.puet.edu.ua/files/lic2016bac/stb3.pdf> (дата звернення: 01.05.2025)

10. Перепелюк, О. М. Організація туризму : навч. посіб. Умань : Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини, 2022. 128 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/40799/Orhanizatsiia%20turizmu.pdf?isAllowed=y&sequence=1> (дата звернення: 03.05.2025)
11. Путінцев А., Клименко О. Страхування у туризмі : особливості та зарубіжний досвід. Економіка та суспільство. 2024. №62. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-62-105.
12. Рейтинг страхових компаній України за 6 місяців 2024 року. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/24/6/49> (дата звернення: 03.05.2025)
13. Рейтинг: страхування туристів – Insurance TOP. URL: <https://insurancetop.com/top/uanon> (дата звернення: 04.05.2025)
14. Соколова А.М., Яріш О.В., Рижков А.В. Ринок страхування України в умовах сучасних трансформацій: стан та перспективи розвитку. Економічний простір. 2025. № 198. С. 244–252. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.244-252>
15. Страхування в туризмі: навчальний посібник / За ред. Гаталяк І.І. Івано-Франківськ: Граната, 2022. 160 с.
16. Страхування в туризмі : метод. вказівки до вивчення дисципліни / уклад. О. М. Вишневецький, І. О. Голуб, А. В. Бугайчук. Вінниця : ВНАУ, 2022. 35 с.
17. Чвортко Л. А., Кирилюк І. М. Безпекові аспекти розвитку туризму в умовах пандемії COVID-19. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. Вип 17. Т. 2. С. 178–189. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.17.178-189>.
18. Якименко-Терещенко Н., Корюгін А., Бикова М. Перспективи відновлення економічного потенціалу суб'єктів індустрії туризму і гостинності в Україні. Економіка та суспільство. No 35 (2022). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-40>.
19. Ярмола К.М., Чухрай Н.І. Ризик: сутність поняття та класифікація в туристичній індустрії. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2023. №2(9). С. 160–170.

20. British Insurance. Рейтинг страхових компаній України у 2024 році. URL: <https://britishinsurance.com.ua/article/rejting-strahovyh-kompanij-ukrainy> (дата звернення: 06.05.2025)
21. Butler R., Byrne D. The evolution of safe travel protocols in the post-pandemic tourism era. Journal of Tourism Futures. 2022. Vol. 8, Issue 2. DOI: 10.1108/JTF-01-2022-0010
22. Destination Canada. National tourism recovery plan. URL: <https://www.destinationcanada.com/en> (дата звернення: 04.05.2025)
23. European Business Association. Новий закон про страхування: ключові зміни URL: <https://eba.com.ua/en/novyj-zakon-pro-strahuvannya-klyuchovi-zminy> (дата звернення: 05.05.2025)
24. European Commission. Communication: A common path to safe and sustained re-opening. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-2021-safe-travel-recovery_en.pdf (дата звернення: 03.05.2025)
25. European Travel Commission. Monitoring Sentiment for Domestic and Intra-European Travel. URL: <https://etc-corporate.org/reports/monitoring-sentiment-for-domestic-and-intra-european-travel/> (дата звернення: 03.05.2025)
26. Forinsurer. Дослідження відношення українських туристів та туроператорів до страхових послуг URL: <https://forinsurer.com/public/07/01/18/2833> (дата звернення: 03.05.2025)
27. Forinsurer. Рейтинг страхових компаній України за 6 місяців 2024 року. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/24/6/49> (дата звернення: 06.05.2025)
28. Greco Services. Key changes in Ukrainian insurance law: what you need to know. URL: <https://greco.services/key-changes-in-ukrainian-insurance-law-what-you-need-to-know> (дата звернення: 02.05.2025)
29. Hotline.Finance. Дослідження туристичних страховок. URL: https://hotline.finance/ua/?tagtag_uid=Cj0KCQjww-NABhCGARIsALLO6XwTcFBmLdnKttOYr6voK_IkJQc-

[gPv3MKOSXuJTKzK2CrsjYjbxzYQaAtxXEALw_wcB](#) (дата звернення: 03.05.2025)

30. Israel Ministry of Tourism. Official tourism website URL: <https://israel.travel> (дата звернення: 04.05.2025)

31. Lexology. Новий закон про страхування в Україні. URL: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=c3dacad3-56d2-423f-8c19-a0cb277661e9> (дата звернення: 03.05.2025)

32. Prystupa L., Opalchuk R., Fartushok N. Change of the tourist insurance market in ukraine during the war. Social Development: Economic and Legal Issues. 2025. No. 2. P. 78–86. URL: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.2.09> (дата звернення: 06.05.2025)

33. Smartraveller. Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade. URL: <https://www.smartraveller.gov.au> (дата звернення: 03.05.2025)

34. TUI Group. Press releases and travel safety protocols. URL: <https://www.tuigroup.com/en-en/media/press-releases/2021> (дата звернення: 05.05.2025)

35. Ukraine's Global Perception Report 2023. Brand Ukraine. URL: https://brandukraine.org.ua/documents/147/EN_Ukraines_Global_Perception_Report_2023.pdf (дата звернення: 03.05.2025)

36. UNIQA. Туристичне страхування: тренди літа 2023 року URL: <https://uniqa.ua/blog/turisticheskoe-strakhovanie-trendy-leta-2023-goda/> (дата звернення: 03.05.2025)

37. UNWTO. Global guidelines to restart tourism. URL: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2020-05/UNWTO-Global-Guidelines-to-Restart-Tourism.pdf> (дата звернення: 04.05.2025)

38. Visit Ukraine. How to travel safely in Ukraine: life hacks for foreigners. URL: <https://visitukraine.today/blog/6057/how-to-travel-safely-in-ukraine-life-hacks-for-foreigners> (дата звернення: 03.05.2025)

39. Visit Ukraine. How Ukraine ensures the safety of tourists during the war: travelling to Ukraine during the war. URL: <https://visitukraine.today/blog/5473/how-ukraine-ensures-the-safety-of-tourists-during-the-war-travelling-to-ukraine-during-the-war> (дата звернення: 03.05.2025)
40. Visit Ukraine. Is Ukraine open for tourism?. URL: <https://visitukraine.today/blog/6031/is-ukraine-open-for-tourism> (дата звернення: 01.05.2025)
41. Visit Ukraine. Medical insurance for travel to Ukraine URL: <https://visitukraine.today/insurance/medical-insurance> (дата звернення: 04.05.2025)
42. VisitSweden. Corporate platform. URL: <https://corporate.visitsweden.com> (дата звернення: 03.05.2025)
43. World Travel & Tourism Council (WTTC). Safe Travels: Global Protocols & Stamp for the New Normal. URL: <https://wttc.org/initiatives/crisis-preparedness-management-recovery/safetravels-global-protocols-stamp> (дата звернення: 03.05.2025)
44. World Travel & Tourism Council. Safe Travels Stamp. URL: <https://wttc.org/Initiatives/Safe-Travels-Stamp> (дата звернення: 05.05.2025)
45. WTTC. WTTC's ground-breaking 'Safe Travels' stamp reaches its 250th destination. URL: <https://wttc.org/News-Article/WTTCs-ground-breaking-Safe-Travels-stamp-reaches-its-250th-destination> (дата звернення: 01.05.2025)
46. Yastreb, D. A frontline perspective: The impact of war on Ukraine's insurance market. Insurance Europe. 2024. URL: <https://insurancееurope.eu/news/3222/denis-yastreb-a-frontline-perspective-the-impact-of-war-on-ukraine-s-insurance-market> (дата звернення: 02.05.2025)